

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitized at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text. This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

ILLÜSTRERAD TIDNING

IDUN

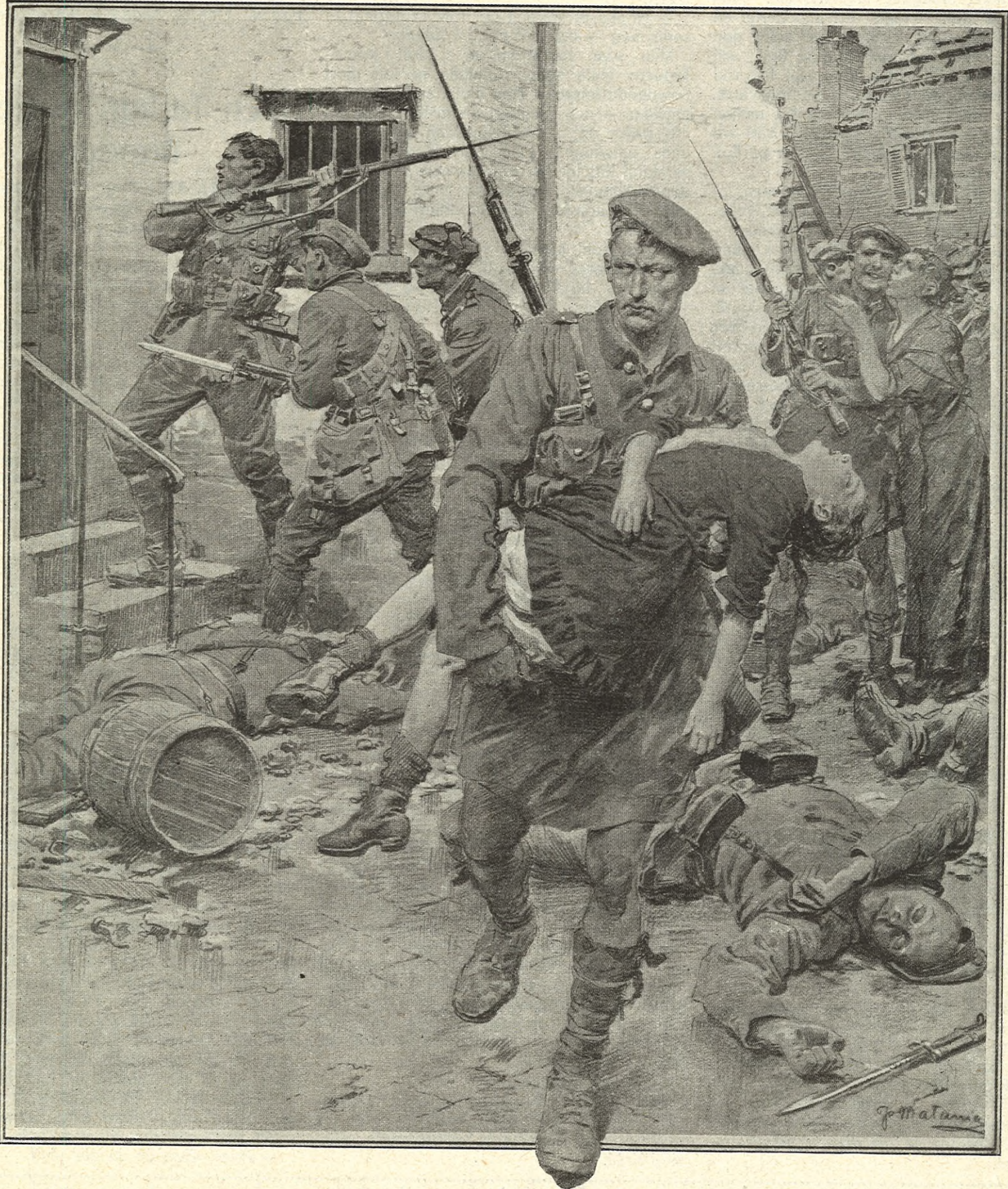
GRUNDLAGD AF FRITHIOF HELLBERG

FÖR KVINNAN OCH HEMMET

SÖNDAGEN DEN 21 NOVEMBER 1915.

HUVUDREDAKTOR:
ERNST HÖGMAN.

RED.-SEKRETERARE:
ELIN WAGNER.

Scen från ett skottskt regementes stormning af byn Loos på västfronten. En högländare bär en sårad fransk flicka ur stridstummet. Efter en teckning af F. Matania i The Sphere.

Annikas triumf.

Af GUSTAF ULLMAN.

KRONOFOGDEN HADE ALLTID varit nöjd med Annika. När han blef änkring, hade hon såsom husföreståndarinna rekommenderats honom af gamla bekanta på landet, hans egen hemtrakt. — Någon ifrån staden ville han alls inte veta af, och inte rätt gärna någon som kom allt för långväga. — Det skulle ju kännas tomt och främmande nog ändå, för honom såväl som för barnen, Ida och Charles. De voro nu i den ömtåliga och svårstyrda åldern, hon femton, han tretton. —

Nå, så kom då Annika, hemmansägaredotter, med husmoderskurs och erfarenhet från ett par äldre, stadgade ungar. Man kunde inte lätt undgå att imponeras en smula. Rätt lång och med särdeles god hållning, förde hon sin präktiga figur och bar sitt vackra, af brunt, finlockigt hår rikt prydda hufvud helt enkelt beundransvärdt. Det var ingen vanlig landtlig förs mellan tjugu och trettio. Där fanns i hennes sätt att vara ett litet grand koketteri, en stor portion medveten värdighet. —

Kronofogden, nu en medelålders man, af rätt allvarlig läggning, men ej utan vaket öga för människor och inte minst kvinnor, — kronofogden blef verkligen från första stund betagen. Det vill säga, — på sitt eget, tungsinta sätt. Dels kunde han ju inte annat än se, hur bra hans nya husfröken tog sig ut, dels och framför allt märkte han med stor tillfredsställelse, hur väl skickad hon var att taga hand om hemmet. Underligt nog vann hon snart nog äfven de båda ungdomarnas bevägenhet. Lilla Ida höll sig mest och i det längsta på afstånd. Annika förstod det och aktade sig väl för att tränga på. Ida hade till en början försökt kalla Annika fröken, och det i en ton, som angaf, att så ville hon själf bli titulrad tillbaka.

— Säg Annika, bad denna då helt lugnt; så säger jag Ida! —

En tid undvek flickan att säga någonting alls. Men Annikas lugna, lagom glädliga jämnmod besegrade sakt men säkert denna lilla patrull. Charles visade äfven en viss skygghet i förstone. Men då han kände sig väl omvårdad, vänligt behandlad och inte märkte några ansatser till skvaller från Annika hos fadern, — så fann hon snart mycket stor nåd inför unga herrns ögon.

— Annika är bra! — förklarade Charles, och man behöfver inte bry sig om henne! — I det hänseendet hade Charles en mening, som skarpt afvek från de flesta andra herrars.

Att kronofogden själf icke synnerligen länge kände sig alldeles likgiltig för husfröken, det hade hon snart nog fastslagit. Men hela hennes ställning i detta hem var, och skulle enligt ömsesidig öfverenskommelse vara grundad uteslutande på praktisk pliktuppfyllelse. Därför hade också tonen mellan kronofogden och hans husföreståndarinna råkat bli så att säga — litet officiell. Äfven när de voro på tu man hand, vid bordet eller i trädgården, kunde de svårigen göra sig kvitt en viss bundenhet. Det var som hade de fruktat osynliga vittnen.

Kronofogden såg yngre ut än han i verkligheten var, men ett yfvigt helskägg och en halft yrkesmässig bisterhet i uppsynen hjälptes åt att förtaga en del af utseendets ungdomlighet.

— Han ser ut som en ryss! — brukade stadens damer säga, gärna med en liten rysning, som visst inte kom sig af idel obehag. Dock, han var känd för en naturlig svårtillgänglighet i umgänget både med män och kvinnor. Hvad som dolde sig bakom densamma, var ju inte så godt att säga. Hans numera aflidna hustru hade varit den mest förbehållsamma och tillbakadragna varelse, man kunde tänka sig. Sjuklighet hade väl därvidlag gjort sitt fill. Att det äktenskapliga förhållandet varit godt, hade man all anledning antaga. Om också inte så där stormande lyckligt! —

Nu hade han i alla fall troget sört den döda i fyra års tid. Dysterheten tycktes liksom mogna bort för ett jämnt, blidt solsken. Det blef allt lifligare i kronofogdehuset. Och intet tvifvel rådde, att detta var Annikas förtjänst.

— Ni ska få se, hon gör folk af karlen! — sade man — och det var på tiden! —

Men som sagt, det var ej blott i kronofogdens stilla sinne, Annikas person gjort betydande intryck. Hon blef i själfva verket omsider — och skenbart åtminstone utan att efterträffa det, — medelpunkten i kronofogdens umgänge. Och det föll sig alldeles särskildt lätt för herrarna att visa henne den uppmärksamhet, som tillkom husets värdinna, därför att hon icke absolut säkert var det — för alltid.

Ruben Kohl, stadens yngste och vackraste grosshandlare, hörde till denna krets, om också ej till kronofogdens allra intimaste vänner. Han var en solid affärsman, men anseendet för resten lämnade åtskilligt öfvertigt att önska.

— Försök aldrig gifva dig, Ruben! — hade kronofogden en gång i ett muntert lag yttrat, — ty då regnar det protester från fruntimmer i hela landet! —

Ruben hade upptagit det fräna skämtet högst gemylligt. Han hade minsann inte för afsikt att ingå något kristligt äkta förbund. — Det försökte han emellertid så småningom inbilla Annika! Och det såg nästan ut som om hon vore svag nog att låta sig öfvertygas. Hon visade Ruben Kohl en välvilja, som började ådraga henne alla aktningvärda damers i staden ovilja.

— Nu må tro, är det hennes tur! — lät det, — säkrare än så var hon inte! —

Man sade mera: Det blef alltså inte kronofogden! —

— Och inte blir hon — fru Kohl! — sade man. Samt slutligen:

— Tänk, att kronofogden tillåter det! — — Den gode kronofogden brydde sig i allmänhet inte just mycket om skvaller. Skulle väl inte ha gjort det nu heller. Om inte, — hans egna ögon sade honom, att skvallret uppenbarligen var på väg att få rätt. Eljes begrep han ingenting. Nog skötte Annika huset precis lika ordentligt och omsorgsfullt som förut. Men hennes väsen var förändradt hon log aldrig mer, — utom, när Ruben Kohl syntes i närheten. Och Kohl sprang i kronofogdens trappor, som vore han huskatten där. Värden började bemöta honom allt stramare, ju älskvärdare Annika mottog hans visiter. Men hvarken Ruben eller hon lättsade det minsta om kronofogdens miner och tvärvändningar. — Spänningen ökades, en kris var i antågande.

En vacker dag kom den. —

Det ringde. Kronofogden hade tydligen stått redo, ty han sprang, lättfotad som en pojke, själf ut i tamburen, och öppnade. Där stod Kohl.

— Jaså, kära bror, du är inne! —
— Ja, men inte för dig. Inte i dag! —
— Åh — hm. Såå? — Men kanske —
att —? —

— Nej, min herre! Inte det heller! Min husföreståndarinna tar inte emot besök af mina herrbekanta utom — i min närvaro! — förklarade kronofogden och öppnade dörren på vid gafvel. Med ett försmädligt flin måste vackra Ruben troppa af igen. — Kronofogden gick raka vägen in till Annika.

— Annika! — sade han, med tillkämpadt lugn: — så här får det inte fortgå. Antingen får du vara snäll och resa härifrån —

Han hade så svårt för att fortsätta. Annika såg upp med stora, klara, gränslöst förvånade ögon. Inför den blicken smalt all hans motståndskraft.

— Eller också, — gifva dig med mig? — Annika forfor en god stund att se förvånad ut. Och så valde hon det senare.

Den farliga svenska flaggan.

LANGE HAR JAG HÖRT DE "döda" tingens talan, deras suckar ibland, deras jubel stundom men sällan har någon "sak" ägt ett tydligare språk för mitt inre öra än den vackra svenska flaggan här nyligen, när den talade med brisen.

Den lyste mellan höstens rika färger med sin klara blåa duk och sitt gula kors, hvärs glans den lånat af solen. Och rundt omkring prunkade alla andra färger från gränsens djupa grönska via aspens guld till rönrens bär som droppar af blod.

Det var nu, det var det största världskrigets år, och en lätt bris lät flaggans hörn smälla likt aflägsna skott, gälla, men ändock svaga. Och det var dessa ljud, som formade sig till ord och meningar i den eljes tysta naturen.

— Du är vacker, flagga, sjöng vinden i flaggans blågula duk.

— Det är härligt att vara vacker, svarade flaggan, och ljuft.

— Ja, hviskade vinden, men all skönhet är farlig — det känna också människorna till. Och du, flagga, är farlig också du, i din skönhet.

— Är jag? Det kan jag aldrig tro! Jag är utslaget af nationens jubel. När glädjen stiger mot skyn, följer jag den och smyger mig upp efter stängens smäckra linjer. Och jag representerar Sveriges sorg. När de sublimes känslor, som sorgen framkallar, trycka ned jublet, då sänkes också jag. Man låter mig stanna på halfva stängen. Men alltid är jag v a c k e r, ja, den vackraste flaggan på jorden.

— Ja, flagga, susade vinden. Du har rätt och du passar i lummiga lundar, vid leende vikar af insjöarnas speglade vatten, öfver den hvitknufade röda stugans tak och på det vildvinskansade slottets borggård — där är din plats, där är du skön som ingen annan och härlig att se på. Men jag kommer från hafvet, är kusin med dess vindar och där ute har pipan ett annat ljud. Där veta de att din skönhet är farlig.

Flaggan tycktes bli förvånad, ty ett ögonblick stod den alldeles stilla i vinden.

Så fladdrade den till igen och sade:

— Hvad säga de då där ute?

Prenumerationspris:

Vanl. upplagan:		Praktisupplagan:	
Helt år	Kr. 6.50	Helt år	Kr. 9.—
Halft år	» 3.50	Halft år	» 4.50
Kvartal	» 1.75	Kvartal	» 2.25
Månad	» 0.75	Månad	» 0.90

Iduns byrå o. Expedition, Mästarsamuelsgatan 45.

Redaktionen: Riks 1646. Allm. 9803.	Expeditionen: Riks 1646. Allm. 6147.
Kl. 10-4.	Kl. 9-6.
Red. Högman: Riks 8660. Allm. 402.	Annonskontoret: Riks 1646. Allm. 6147.
Kl. 11-1.	Kl. 9-6.
Verkst. direktören H. 11-1. Riks 8659. Allm. 4304.	

Annonspris:

Pr millimeter enkel spalt:	
25 öre efter text.	Utländska annonser: 30 öre efter text. 35 öre å textside. 20 % förh. för särsk. begärd plats.
30 öre å textside.	
20 % förhöjning för särsk. begärd plats.	

— De säga att tiderna äro bistra, att nu är ej tid att bara tänka på det som är vackert. Och de påstå, att landets flaggas plikt ej blott är att fägnas ögat, utan ock att i orostider skydda landet. Och alla svenska vindar ankla dig, flagga, för förfäringa. Det gifves tillfällen, då vi vindar anstränga oss allt hvad vi förmå och spänna ut din duk som ett vindfyllt segel — och intet hjälper — — —

— Hjälper? undrade flaggan. Hvad är det, som icke hjälper?

— Å, det är en hel historia, susade vinden. Vet du, att gult "slukar ljus".

Flaggan funderade litet.

— Ja, kanske, tyckte den, när jag tänker efter, så känner jag mig nog litet sugen i mitt gula kors, när skymningen faller på.

Vinden nickade, så att det dallrade i duken.

— Där ser du, där ser du. Nå, gult är alltså i verkligheten en mörk färg, fast den verkar ljus för ögat, en sak, som syns på hvarstenda fotografi, där ju svenska flaggan alltid blir ett lyst fält med ett mörkt kors på. Blått är en ljus färg, ehuru ögat tycker, att den är mörkare än det gula.

— Ja, allt det där är ju godt och väl, sade den ljusblå flaggan, men hvad har det med min farlighet att göra? Det begriper jag då rakt icke.

— Jo, svarade den hviskande vinden, det inträffar understundom, antingen på långt håll eller i gryning eller skymning att svenska flaggan alls icke synes. Då hafva de bägge färgerna flutit alldeles ihop med det gråa i luften.

— Du pratar!

— Nej, det vet hvarenda sjöman, som har någon iakttagelseförmåga. Så nu snart äro dina dagar räknade på sjön i alla fall, vackra flagga. Tiderna äro oroliga, det är farligt att ha en flagga, som understundom är osynlig — än att icke tala om ett nationalitetsmärke på båtsidorna, hvilket färg på afstånd gå ihop till grått. Så nu är det snart slut med dig.

Jag, som hörde detta visste, att vinden hade rätt, det var sannt hvad den sade.

Men den blågula flaggan blåste bara ut sig i vinden och svarade:

— Pytt — ingen rädder här. Hur skulle förresten en flagga se ut, som vore blågul och syntes bättre än jag?

— Mera hvitt i det gula, mera svart i det blåa.

— Men förr var ju flaggan mörkare än nu, svarade flaggan.

— Ja, det blåa var nog mörkare, men det gula var också mörkt och det är det, som inte duger.

Då skrattade flaggan. Ett jublande, triumferande skratt:

— Du glömmet, vind, att jag är en svensk flagga, skrattade den i blåsten, och att vårt svenska ordstäf är: "det är bra som det är". Och nu hafva färgerna i flaggan förändrats en gång förr — ja, två gånger. På Gustaf Vasas tid var jag ljusblå och mörkgul som nu, så blef det blåa mörkare för att åter förändras till lyst. Skall nu en ny förändring ske, så tappar det svenska folket hufvudet.

— Men alla flaggor på sjön önska det, susade vinden i flaggans blågula duk. Och alla nationalitetsmärken, som nu bli alldeles osynliga på afstånd. Alla säga: i orostider är det flaggans plikt att icke tänka på vack-

ra kläder, utan på att den gör nytta och skyddar landet. Vår örlogsflagga är visserligen treflikad — men handelsflaggan är vanlig och fyrkantig. Och den försvinner totalt i skymning eller på afstånd. Du är farlig, du vackra flagga.

Men som en firad, fåfång ungmö fladdrade den blågula duken endast kokett i vinden, stolt öfver sina granna färgers prakt i den nordiska höstens praktfulla fägring, obekymrad om fara, en verklig och viktig symbol af hela folket där uppe i landet fält under polen.

Men jag frågade mig själf:

— Skall den få rätt eller skall vinden råda? Skall brisen från hafvet mäktiga att bringa sitt budskap till så många svenska sinnena, att faran minskas på estetikens bekostnad?

Jag vet det ej, ingen vet det.

Framtiden får utvisa det.

Bara det icke blir allt för sent.

OTTO WITT.

S:ta Birgittaskolan utställer.

EN UTSÖKT OCH I SIN ART SYNnerligen lärorik utställning öppnas den 18 och pågår till och med den 20 november i S:ta Birgittaskolan härstädes. Det är spetsar och vitbroderier af den art att de kunna kännetecknas med det enda och mycket betydelsefulla ordet "äkta", som här framvisas; en omfattande utställning af äldre spetsar och äldre spets- eller broderismyckade hvita föremål afser att gifva en mycket tydlig föreställning om, hur högt denna art af textil konst en gång har stått. Af icke minsta intresse i denna retrospektiva utställning är den afdelning, där spetsmyckade föremål från vår svenska allmogekonst framvisas. Men utställningen har äfven sin fullt moderna afdelning, hvilken visar, att en mycket förfinad smak i vår annars smakfördärfvade tid ännu finnes och söker göra sig gällande. Fröken Kylander, S:ta Birgittaskolans skaparinna, har ägnat en betydande del af sitt intresse och sin verksamhet åt de hvita dräktplaggen, dessa många nyttiga eller smyckande ting, som i så hög grad omhuldades af modet för knappast ett sekel tillbaka, men som finga en bråd förintelse genom förändrade och förfulade moder och ett öfverhandtagande intresse för en billigare och lättare åstadkommen utsmyckning, utförd af fabrikerne. Det är dessa utsökta småting, hvilka passa så väl tillsammans med det nu rådande modet, kragar, långschar, slöjor, flor m. m., som å denna vackra utställning framvisas; arbetssätten äro enbart spetsömnad eller de gammaldags genombrutna arterna af konstömnad: hålsöm, trädnung på tyll, lacis (filet) m. fl. Materialet till allt detta är det mest äkta och utsökta som står till buds. — Ännu en annan sak har fröken Kylander satt på sitt program: att utsträcka den konstutövning, som ofvan antydts, äfven till de hittills så godt som helt försummade underdräkterna. För den, hvilken smak fordrar en enkelt förnäm utstyrsel äfven af dessa dräktdelar, ett äkta material, äfven för dem bjuder S:ta Birgittaskolans utställning på en vara, fullgod och i våra dagar ännu aldrig uppnådd eller öfverträffad i vårt land. En gången tids charme kännetecknar samtliga dessa föremål, hvilka äfven lyckligt nog för en beundrande och köpstark publik betinga priser, som alldeles icke äro höga.

— Utställningen är i sin art den första och en sevärdhet af synnerligen stort intresse.

ELISABETH THORMAN.

Manuskript och brev

af redaktionell natur torde alltid adresseras till Redaktionen af Idun, ej till någon särskild medlem af densamma.

Franzéns gåfva till Sverige.

Ännu ett ord vid konsulinnan Ekman's graf.

EN KVINNA SLET FÖR NÅGON LITEN tid sedan sina ögon i döden. Hennes lifs historia afslutades i Engelbrektskyrkan med Guds ord, röda rosor och sång. Sedan gömdes hon i grafven.

Tidningarna ha haft åtskilligt att säga om henne. Hon var mycket rik, och hon delade med sig af sin rikedom åt de fattiga.

Det är sannt. Men hon var mer än rik. Hon var mer än gifmild. Hon var god.

Ett ganska långt släkregister öfver konsulinnan Maria Ekman stod att finna i en tidning. Härvid förbisågs dock förste mannen i hennes släkt, biskopen och skalden Frans Mikael Franzén. Hon var uppkallad efter sin mormor, Maria Helena Rosina Franzén, biskopens dotter.

Maria Lavonius var ock själf

"Så mild, så ren
som något kväde af Franzén."

Hennes plats i lifvet blef salongen. Hon var en skön kvinna. Hon blef en rik mans maka.

Hvad skulle hon göra i salongerna? Hennes ande kände sig ej tillfredsställd. Hon längade efter att få tjäna, och hon fann sina tillfällen därtill. Hon trängde sig ut på välgörenhetsvägen, den enda, som stod henne till buds. Och hon förstod att vandra den vägen väl.

"Hvad? Af den saktliga ån som flyter i dalen och speglar
allt hvad den for förbi, stränder och människor och djur,
fordrar du språng opp till skyn, som af vattenspelet vid slottet,
fordrar du forsens, en sjo hvälfvande kraft och musik.
Blott med den näbb han fått hvar fågel sjunger i skogen.
Barnet sin far likne, så är det ock hans."

Konsulinnan Ekman "sjöng med sin näbb", liksom biskop Franzén. Och hon sjöng ej illa. Hon tjänade med sina gåfvor, och hon tjänade väl.

Se henne där på räddningshemmet. Hon sitter vid middagsbordet midt ibland ett trettiotal prostituerade kvinnor och äter fläsk och bruna bönor. Matsedeln har hon själf fått bestämma, då hon betalar kalaset. Hon har god aptit, hon som alla de andra. Efter fruktsoppa reser hon sig upp och talar några ord. Hon säger till flickorna att hon älskar Gud och allt godt och skönt och råder dem att göra detsamma. Ofvan på det trakteras med kaffe och mycket kakor. Sedan bjuder hon adjö. Hon måste skynda sig hem till "pappa som väntar."

Lik en strimma sol och skönhet dunstar hon bort. Och flickorna på räddningshemmet ha fått ett ämne att tänka på och tala om.

Så god middag de fått! Och så vacker hon var! Och tänk att sådana fina människor, som ha allt godt på jorden, bry sig om Gud!

Det var en vacker begrafning i Engelbrektskyrkan. Men man borde ha sjungit någon af biskop Franzéns vackra psalmer, t. ex. n:r 119 i Sv. psalmboken:

Den korta stund jag vandrar här,
hvad fruktas jag och klagas.
Han, som den gode herden är,
Han mina steg ledsagar,
Han, som gaf lifvet för sin hjord
än med sin ande och sitt ord
är när oss alla dagar.

Hur tomt är allt hvad världen har,
hur kort dess nöjen vara,
snart stundar natten, då envar
af oss skall hädanfara.
Och då, hvad är all lycka här
emot det löftet: "Hvar jag är,
där skolen I ock vara."

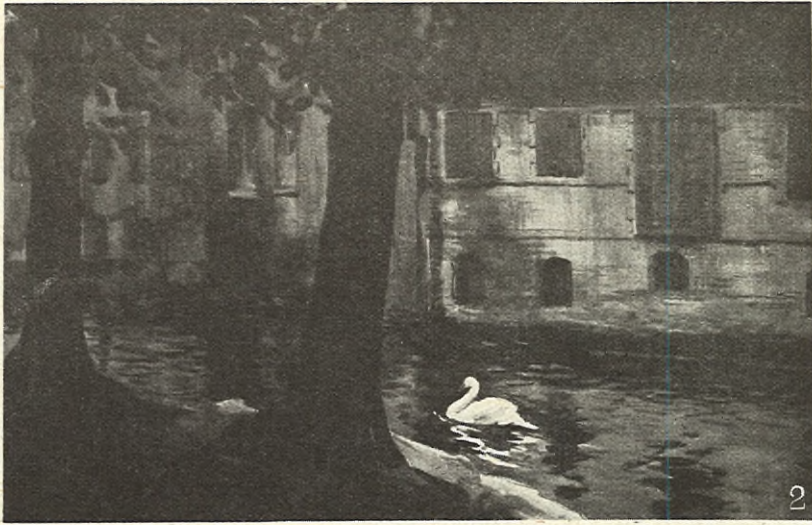
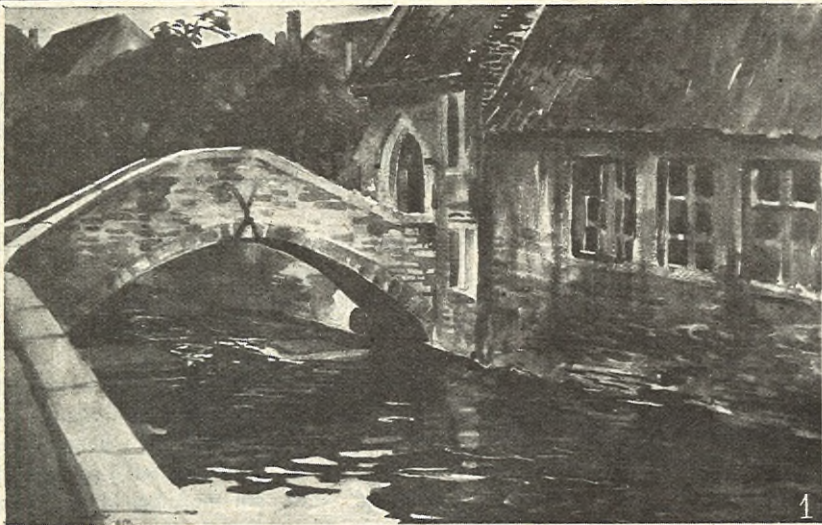
SOROR.

Läskemisktväfva
Edraklädnings-
ar & kappor hos
os och Ni blir
belåfen-

Örgryte Kemiska
Iväf och färgeri Aktiebolag Göteborg

KLIPPAN.
Modernaste Finpappersbruk.

Specialiteter:
Finare Post-, Skrif-, Kopie-
och Tryckpapper
samt kartong.
Idans textpapper tillverkas af Klippan.

Tre minnesutställningar.

DET ÄR ALLTID VEMODIGT ATT ställas inför arbetsresultat, som tala högt om sin upphofsmans begåfning och glädje att få verka och så veta, att den hand, som fört redskapet, den hjärna, som tänkt och de ögon som sett, äro oåterkalleligen borta ur lifvet. — I Konstföreningens lokal har fru Gärda Wallander anordnat en Alf Wallanders minnesutställning, hvilken utmärkt representerar hennes mångsidige makes konstnärsskap och hans värdefulla insatser på textilkonstens och keramikens områden.

I Konstnärshuset har nyss pågått en minnesutställning efter Berndt Lindholm, västkustklippornas och de bohuslänska fisklägenas trofaste målare. Det var en njutning att fördjupa sig i dessa omsorgsfullt utförda små konstverk, där västkustgraniten och det fräsande blågröna västerhafvet stå fram med en oomtvistlig natursanning.

Slutligen är att nämna den i unga år aflidne Olof Sager-Nelsons minnesutställning i Nationalmuseum; hans porträttbilder med deras mörka, djupa ton äga en färgens musik, som gör att en jämförelse med en bred mollklingande violoncellton ligger nära till hands.

1. o 2. Brügge-motiv. Akvareller af Alf Wallander. 3. Porträtt af M.me Huot, en kvinnlig anarkist, väninna till Louise Michel. Oljemålning af Olof Sager-Nelson. 4. Fosterbröder. Oljemålning af Olof Sager-Nelson. 5. Påfåglar, väfd tapet af Alf Wallander. 6. Ett fiskläge i Bohuslän. Oljemålning af Berndt Lindholm. O. Ellqvist foto.

IDUNS KOKBOK

AF
ELISABETH ÖSTMAN

är den bästa kokbok för det svenska hemmet. — — — — —
Den har redan utgått i öfver 25,000 ex.
Pris: Kr. 5:50 ir b.

CEREBOS SALT

är omsorgsfullt packat för att vid framkomsten vara i fullgodt stånd.

Stämning.

Hur allt verkligen gick till, när Artur Hemming och Marianne Strömmer träffades på Skansen.

SOLEN HADE JUST GÅTT NER, OCH det började skymma på Skansen. Artur kom sakta gående neråt. Hänryckt såg han ut öfver Stockholm, som darrande låg i den kyliga höstkvällens dimma. Han gick fram och stödde sig mot stenbarriären, då han upptäckte en hopkrupen flickgestalt strax bredvid sig. En vacker smärt flicka i svart, med ett yfvigt skinn kring den hvita framfyllt bara halsen och en mjuk haft öfver det ljusa håret. En lockig tät lugg skuggade lätt de stora grå ögonen, hvilka af kölden en smula röda, och klara speglade aftonrodnaden. Hon stod alldeles orörlig, försjunken i tafan liksom han nyss. Han såg ånyo ut öfver Djurgårdsbrunnsviken, följde med blicken Strandvägens husrader, dröjde kvar borta i dimmans grå och himlens röda vid Nybroviken mitt bland skeppsmaster och konturlöst dunkel. Så måste han se på henne igen. Han kunde ej låta bli. Hon kanske tycker jag är näsvis, tänkte han. Men hvarför står hon då kvar? Ja, hvarför skulle hon då också gå? Hon kunde väl tycka om att i ostörd ro stå och drömma. Kanske hon också ville visa, att en herre bredvid henne ej generade eller på något sätt oroade hennes fria själfständiga person. Hvad hennes grå ögon voro vackra... "Gå din väg, om du ej kan uppföra dig annat än som en knodd," befallde en röst inom honom. När han nu fått se en människa, kände han sig plötsligt mer ensam än nyss och en häftig längtan att få tala med henne grep honom. Tala, om hvad som helst! Han vred ånyo hufvudet just som hon vände de stora grå ögonen mot honom. Med storstadsbarnets skarpa blick hade hon i ett enda ögonkast in i detalj uppfattat hans utseende och klädsel, från den sympatiska blicken i de blå ögonen och gropen i den bestämda slätråkade hakan till de förstklassiga skorna. Deras blickar möttes, hon smålog.

— Ja, sade hon och såg ut öfver staden, det är underbart vackert... Ord äro bra fattiga. Det är bättre att tala och se.

— Ja, log Artur, glad att äntligen få höra hennes stämning. Men ändå kanske ni tillåter att jag talar?

— Joo då, svarade hon. Och så logo de bägge.

— Jag trodde det var mera sällsynt en flicka gick ut och gick så här ensam — jag menar hade något behof af det. En man går ju ut och går med sina tankar, men en ung flicka går väl offast ut med en annan. Eller med en man, eller hur?

— Ja kanske, sade hon. Men ser ni jag har inga vänner, bara kontorskamrater. Och äfven om jag hade vänner, skulle jag helst gå ensam. Man kan behöfva det.

— Jaså, går ni ofta ut så här?

— Jag går ofta ensam ut och drifver. Man behöfver återvända till sig själf en smula efter det dagliga dödande maskinjaktet. Dessa stunder äro för mig de mest värdefulla och evigt bestående.

— Det är sant, sade Artur. En mättad stämning är något för lifvet, det är verklighet och minnen som ej dör.

Han tog af sig kastorhandsken och sökte i ytterfickan efter några cigarreter, men fann tillslvidare endast tidningar, som han lade på barriären. Ändligen fann han dem och med ett "ni tillåter väl?" fände han sin cigarrett, under det hon läste rubriken "Ny, stor seger..."

— Studerar ni krigsnyheter?

— Först nu, annars aldrig.

— Politiken är visst annars de mondäna stockholmsdamernas sista mod. Diskuterar ni också sådana frågor?

— O nej! Jag har förresten ingen att "diskutera" med. De viktigaste frågorna tycker jag äro de som ligga en närmast. Jag kan ej som många under ständig ömkan prata och pladdra om kriget och gråta för de lidande.

— Jag förstår er. Fasorna ligga för långt borta för att man skall kunna hysa det sanna och djupa medlidandet. Det vore annorlunda om man vore där.

— Naturligtvis. Då skulle man lida med de sårade, men också arbeta och hjälpa så långt man orkade utan prat och stora ord. Man bör spara sina krafter tills de behöfvas, för att ha något då allvarets stund är inne och man sättes på prof. — Hon såg utåt. — Hvad vi äro lyckliga. I hvarje stund borde vi tacksamma påminna oss denna lycka. O du min stad, hvarje drag, hvarje färgskiftning och linje i ditt anlete vill jag inpränta i mitt hjärta!

"Quant è bella giovinezza
che si fugge tuttavia.

Chi vuol esser lieto sia
Di doman non c'è certezza."

mumlade Artur halfhögt.

— Di doman non c'è certezza, upprepade hon. Ja, morgondagen lätt kan svika...

Mörkret föll tätare på. Lyktorna voro redan fända nere på Djurgårdsbron och längs kajerna. Långe stodo de där och samspråkade med hvarann, tills hon med en liten köldrysning skakade till: — Det är bäst vi går nu. Det är redan sent. Och jag fryser.

— Förlåt mig. Jag tänkte ej derpå. Man glömer alldeles bort tiden. Fryser ni mycket?

— Ja. Jag skulle gärna vilja ha något varmt. Ni skulle väl händelsevis ej, om jag får vara så djärf, vilja dricka en kopp té med mig?

Nu kom det fruktade! Artur hade hela tiden velat föreslå det, men till sin fasa upptäckt endast 50 öre i byxfickan. Och plånboken var tom. Hur skulle han göra? Gå in på en restaurant, slå en vigg. Säkerligen skulle det lyckas, men det drog ju sån tid. Téet skulle man ha snart. Många planer foro genom hans hjärna, men kasserades lika fort. Nej, det var bäst att tala sanning.

— Jag är tyvärr alldeles pank. Aldrig har väl den olyckan inträffat olägligare än nu, utropade han förtviflad.

Hon log och så brusto de bägge i gladt skratt.

— Hvar och en betalar för sig, det är jag van vid. Räcker det ej ens till en vichyvatten?

Jo, det gjorde det!

— Bra, sa hon. Och så bar det af. Han muntert gnolande en Wienervals, medan hon med ena armen utsträckt halfdansade framåt på sina smala klackar!

— Dansar ni? frågade hon plötsligt.

— Inte i Stockholm. Pinet är för de gröna och landsorten, och dessa familjebaler...

— Afskyr ni som jag, sade hon och dansade framåt.

— Akta er, ropade Artur. Någon sedlighetsherre kan få se er!

— Aproppå det, frågade hon, hvarför bråkar de om dansen. Inte är den ful, inte om man dansar vackert!

— Det ska jag tala om. De själfva vilja så gärna dansa, men se de kan ej! I smyg skulle de inte ha något mot att ha en vacker flicka i sina armar, men se de förs ej! Lystna längta de efter det förbiudna som de förbanna och med stolthet öfver sin dygd (som endast är förklädd afundsjuka) fly de!

— Liksom Josef för Potifars fru, menar ni, skrattade hon. Kom nu, så springer vi ner för backen för att bli varma.

När de kommit ner på Slätten och hon just skulle stiga in på Godihem, stannade Artur och grep henne i armen.

— Nej nej! Å, jag ber, förlåt min liflighet. Men jag kom just nu ihåg, att jag verkligen inte är så pank. Skulle ni inte vilja göra mig den äran att dricka té på Royal. I fall ni inte fryser ihjäl till dess, förstås. Där kan vi också få höra lite musik. Har ni något emot det?

— Nej... Hon drog lite på det. Men det här är ju mer undanskymd. Och jag vet ej...

— Ni kanske menar: inte vet hvem ni visar er med. Jag är jur. kand. Artur Hemming. — Han lyfte på hatten och gjorde en lätt bugning. — Men för guds skull tala inte om hvad ni heter. Det blir roligare då.

Vid Djurgårdsbron köpte han ett par knippor violer.

— Tänk, sade Artur, om min kusin varit i mitt ställe! Han skulle få slag om han fick höra att jag utan vidare bedt en okänd ung dam, nota bene en fin ung dam, på té på Royal (som han inom parentes sagt stafvar med e på slutet).

— Det var ju jag som först tilltalade er, skrattade hon. Och t. o. m. föreslog téet. Men ni kan vara förvissad om, hade jag mött er kusin, hade jag säkerligen haft takt och smak att ej göra det.

De stego upp på spårvagnen. — Det visar god urskilning, tänkte hon, att ej föreslå bil. Jag kan lita på hans smak. —

Så drack man té på Royal och Artur följde sin obekanta väninna till porten, kysste hennes hand. Kanske något för ömt att vara korrekt.

— Farväl, sade hon.

— Farväl. —

LULA UNGEWITTER.

* Ungdomstid, du sköna rika,
ack, hur snarligt du förgår.
Njute den som det förmår,
morgondagen lätt kan svika.

Ord att tatueras kring handleden.

FÖR NÄRVARANDE LIKSOM AFHÄNGER och förklamas allting af världskriget. Intressen af i vanliga fall stor räckvidd tagas upp till behandling mera af skyldighet

mot parter, som särskildt beröras af dessa intressen, än af inre drivande glöd hos förfäktarna af desamma. Men det kommer väl en dag, då mänskligheten skall få andas ut i känslan af att det främsta lyckobudet till henne: "Frid på jorden!", nu suspenderadt, skall äga giltighet och skaffas till sitt hittills outredda värde. Trots stagnationen måste dock alljämt kämpas för sådana vinningar, af hvilka folkens väl i stort bero.

Verkningarna af det sista årets politiska oro har bl. a. understrukit och skärpt uppfattningen af "välgörenhet" som otidsenlig och otillfredsställande i sig själf, då den icke ger stöd åt den enda effektiva hjälpform som finns, själfhjälpen, och icke som hufvudvinst kvarlämnar vare sig förnöjsamhet med hvad samhället vid kristillfällen kan gifva eller bättre framtidsmöjligheter. Tillfällig välgörenhet kan visserligen aldrig bli öfverflödigt. I den mänskliga tillvaron skall alltid gifvas fall, då just den direkta välgörenheten blir en nödvändig kärleksgärning, t. ex. vid oförutsedda olyckor och i fråga om mycket äldre och "frånfallna" människor, hvilka icke längre förmå taga något som helst initiativ till själfhjälp och som, likt kvarhängande blad i ett af stormen sköfladt träd, ensamma bida den sista ilen, som skall föra bort äfven dem. Men det måste vara på högsta tiden att om- eller nyorganisera en del sociala inrättningar. Och säkert är att detta kan åstadkommas. Sedan en opinion mot det bestående skapats, sedan allmänna medvetandet gillat reformtankarna, taga de förr eller senare form i nya vanor eller institutioner. Det på Per Wieselgrens tid sorgligt florerande brännvinseländet har, tack vare W:s och efterföljares arbete, under tidens lopp betydligt reducerats och i och med desamma fylleribrotten och fattigdomen. Numera finnes det få platser i vårt land, där superi ej betraktas som nedsättande för anseendet. Bredvid alkoholismen frodades hittills osedligheten. Hvad den för med sig af elände är ännu så länge lämligen oafslöjad, åtminstone för den relativt bekymmerslösa värld, som helst sysslar med sitt eget mer eller mindre trygga hvardagsvärf eller sina estetiska förströelser. Genom de aldrig sinande och stora kraf, som beständigt måste fyllas genom välgörenhet, påminnas alla om ett förefintligt elände här eller där, i den eller den formen. Det är ett oförlätligt gifvande och gifvande. Men det blir äfven en plikt att försöka gå en smula djupare in i något orsakssammanhang, tränga litet längre ned till grundvalarna för det till synes så mångskiftande eländet. Det bryter sig i många färger uppe i dagsljus, men ursprungligen har det offast en och samma grundfärg: nattens. Lika i alla land utom vårt.

Nyckeln till de flesta former af samhällselände är att söka i usla bostadsförhållanden, dessa inkörsportar till ett lif i brist och hopplöshet och som följd däraf stundom brottslighet. Steget från ekonomisk misär och fysiskt vansläktande till moralisk förnedring är dess värre icke långt. Ju uslare någon bor, ju lägre fordringar ställer han på sin yttre människa, och denna yttre vårdslöshet, som är så naturlig under dylika förhållanden, återverkar på karaktären. En slö ligkiltighet blir i regeln det utmärkande för den människa,

som i alla afseenden har det dåligt ställt för sig.

Innan bostadsfrågan för arbetarvärlden i Göteborg kommit i ett nytt läge genom den storartade humanitära företagsamhet, som bär namnet "Robert Dicksons Stiftelse", påträffades där bostäder med upprättade golf och med fönster små som gluggar, vettande mot vägg, prång eller vind. I källarlägenheter — med boningsrum en meter under jordytan — voro afloppsrör ledda under golven och mynnade ut i öppna brunnar inom lägenheterna. Boningsrum förekommo ofvanpå bryggstuga, vedbod och vägg i vägg med affråden. Hälsovårdsnämnden betecknade luften i alla dessa s. k. rum som "unken, ja, stinkande".

Männen, som ha sitt arbete utomhus, ledo mindre af de usla förhållandena i "hemmet", men kvinnorna ådrogo sig reumatiska åkommor och kroniska bröstsjukdomar, medan barnen, födda och uppvuxna i detta mörker, utsatta för fukt och en mörkande lukt, blefvo behäftade med skrofler, tuberkler, rachitis och kroniska tarmkanalssjukdomar.

Är det underligt om osnygghet härskar i ett sådant hem, om alkoholism och osedlighet här ha en plantskola — gatan blir barnens egentliga uppehållsort, och förr än flickan är kroppsligt missbrukad, kan hon vara andligt prostituerad.

Äfven med risk att bli allt för mångordig, måste jag be att få skildra ett arbetarhem af den ljusa typ, som tillkommit genom Dicksonska Stiftelsen, och väljer då ett hus med fasader åt Haga Nygata och Västra Skansgatan.gården, en fyrkant, så mäktig som mången slottsberggård, med fyra breda utgångsportar, med träd- och buskgrupper. Genom någon trefligt dekorerad entré kan man slika uppför en bred stentrappa med vacker balustrad och ringa på till någon lägenhet. Man blir mottagen i en nätt tambur och ser å ena sidan denna ett stort luftigt rum, hvars halfrunda fond utgöres af fönster (med moderna dubbelfönster) med kornischer och persienner, som höra till lägenheten. Tapeterna smakfulla liksom dekoreringen. Å andra sidan ligger det stora köket med charmant kokspis, gasspis, vattenledning med zinkbord, prydlig porlinskök, vedlår, luftigt skafferi m. m. I tvårumslägenheterna är det ännu större utrymmen och ökad tillgång på ljus. Fortsätter man uppför ett par tre trappor, befinner man sig på byggnadens vidsträckt, med soffor försedda platta tak. Med sin solida järnbarriär erbjuder detta tak en trygg tillflykt. Den är afundsvärd på aftonsidan i sommartid, då en nedgående sol förgyller skansarna och Slottsskogens toppar, medan parkerna andas ut sin blomdoft och vinden far smeksam fram med alléernas gröna prakt. En månadshyra af 16 kr. för enrum- och 28 kr. för tvårumslägenheterna tar icke mera af en god arbetares inkomst, än att han får utvägar äfven för anskaffande af sådant, som är ägnadt att skänka lifvet behag.

Stockholms fattigvårdsinspektör A. Lindblom har ganska nyligen i pressen pekat på "usla bostäder" som "roten till Stockholmseländet". Och hvem kan bättre än han känna till dess växlande former. En gift arbetare, som förtjänar pr år 1,200 kr. och måste betala 350 å 450 för familjens enda rum med kök, kan aldrig komma på grön kvist. Ingenjörer och arkitekter, förtrogna med hufvudstaden, ha varmhjärtadt framburit reformtankar.

Samma syn på bostadsfrågan finner man hos utländska auktoriteter på samma område. Hamburgerstadsläkaren dr Pfeiffer förklarar, att det uppe från vaktornet är mycket lättare att dundra mot dryckenskap och osedlighet, än att i kvafva, frånga bostäder,

i nöd och umbäranden, stå emot alla frestelser.

Ofverborgmästaren Beck (Mannheim) har försäkrat, att kampen för "Ledigenheime" till stor del skulle vara en kamp mot könssjukdomarna. Otto Münsterberg (deputerad, Danzig) förklarar äfven, att hans förhoppningar i denna väg grunda sig på utsikten, att stat, kommuner och befolkning i sin helhet i starkaste mått skola sätta in sina krafter för att undandraga unga ogifta män och kvinnor inneboendesystemets elände.

Har man en gång fått klart för sig hvad människovärdiga billiga bostäder ha för betydelse för hela folklifvet, skall man också inse att de stora utgifter, som anordnandet af sådana måste medföra, skulle motvägas af besparingar i fråga om fattig- och sjukvård. "Det synes vara en märkvärdig politik, som föredrar att kräva ut höga skatter till täckande af fängelse- och fattigvåsen, i stället för att använda medlen till förebyggande och hjälpande anordningar, hvilket skulle vara mindre kostsam och ge bättre resultat", säger Mrs Malery i sin bok "Själamarknaden". Och detta är ju hvad alla af socialt intresse gripna just tänka och hvad de sträffa för — blott makt och medel räckte till. Man känner inte tillräckligt hur stora de bördor kunna bli, som staten kan få bära just för föräldrade synpunkter och bristande anordningar att taga vara på människomaterial, innan det förvandlats till utskum. En engelsk läkare forskade i ett engelskt fängelse efter 6 fångna anförvantes ursprung. Han har meddelat, att de härstammade från en i början af nittonde århundradet kringstrykande drinkerska.

Hon hade efterkommande till ett antal af 839 personer. Af dessa voro: 100 födda utom äktenskap, 181 prostituerade, 142 tiggare, 64 i arbetsinrättningar, 76 svåra förbrytare, däribland 7 mördare. Alla dessa familjemedlemmar hade lefvat 734 år af offentliga medel och kostat staten omkring fyra och en half miljoner kronor i svenskt mynt. Från Schweiz berättas om ett fall, då far, son och två döttrar hade blifvit dömda 347 gånger och kostat 50,000 francs i domstols- och fängelseutgifter.

I sitt arbete öfver "De offentliga husen i Ryssland" yttrar Karl Nötzel dessa tänkvärda ord: "Hvem som blott på något sätt sysslat med arbetande kvinnors ekonomiska förhållanden, måste gentemot detta faktum att prostitutionen inte tagit långt vidsträcktare dimensioner än den har, stanna i en outplånlig förundran öfver den moraliska styrkan hos kvinnorna."

Detta uttalande borde fatueras kring handleden på hvarje kylig domare öfver det "svaga könet". Jag vet, att kvinnor, som försökt komma vilsekomna medsysstrar till hjälp, från både kvinnligt och manligt håll mölts af ett öfverlägset: "Det är bara viljan till arbete som fattas dem, de kunde ta tjänst och ha goda villkor". Tjänst, ja. En plats i bättre familj kan i våra dagar vara utmärkt. God behandling, god lön och eget trefligt rum. Det är den sortens platser, som föresväfva alla bigotta i fråga om det moderna tjänarinneparadiset. Men detta slag af platser står blott de verkligt dugliga och välrekommenderade till buds. Inte i något bättre hem anställer man en absolut okunnig lös från ett uselt hem. Och härvidlag är det väl mest fråga om döttrar ur mer eller mindre sorgligt fattiga hem. Den stora mängden af sådana tjänstsökande få ta platser just hvar de kunna få dem: hos jordbrukare i stora familjer, där både husmor och tjänstflicka få gemenamt arbeta öfver förmågan; som mjölkkärlsköljerska eller hembageripassopp i för mycken köld eller för mycken hetta; som städerska i fjärdeklass-hotell eller servering med

nattlif och många slag af frestelser o. s. v. Och när så "den moraliska styrkan" icke räckt till, utan flickan går och väntar att bli mor, kastas hon mestadels utan vidare på gatan. Högsta tillskottet till prostitutionshären ger tjänstflickornas kategori i alla våra grannstater. Hvilket bevisar att tjänstflickan är bland de minst skyddade medlemmarna i det moderna, så ytterst humana samhället. Hvad är naturnödvändigare än att flickan, engång med ett barn på armen, utan tak öfver hufvudet, utan besparingar och utan stöd, då hon vanligen ensam måste sörja för barnet, icke finner en ny draglig plats, icke förmår hederligt förtjäna tillräckligt för både sig och barnet, utan småningom sjunker ned till ett förvärf, som ställer henne under "sedlighetspolisens" färla, "hvarigenom hon" (här begagnar jag Münsterbergs ord) "vanligen går räddningslöst förlorad".

På sina håll ha ju kvinnorna kommit till nog makt för att kunna rensa undan den fariseism, som manifesterar sig i s. k. reglementering. I England är det sedan 1886, tack vare Josephine Butlers energi, slut med denna samhällsprydad. Ingen önskar där återinföra ett system, som förnedrar nationen i sin helhet. Sedan april 1906 har reglementeringen i Danmark upphört.

Vår tid är icke osedligare än någon föregående. Om ett lands folkmängd fördubblats, kunna afvikelserna från sedlighet fördubblas i antal utan att nationens immoralitet tilltagit. Vår tid har ett stort företräde framför alla andra. Ty nu motarbeta män — läkare, lärde och laici och kvinnor det onda, under det att fordom kvinnorna endast tego stilla och männen nöjde sig med att då och då med uppfinningsrik grymhet "straffa kvinnan".

I Emigrationsutredningens bilaga XX förekomma redogörelser för våra svenska till grannlanden utvandrade kvinnor. Det sedliga förfall, som åtföljde utvandringen, är den mörkaste sidan häraf. Efter krigsåren 1870 — 71 var i Tyskland "missväxten på folk" betydlig, och agenter kunde få in partier af tjänstsökande svenskar till ett hundratal på en gång, företrädesvis öfver Lübeck, men äfven öfver Rostock, Kiel och andra hamnar. Att börja med inkvarterades alla hos agenterna, hvilkas lokaler i regel voro krogar. "Lokalen var svart och nedrökt. Omkring väggarna sulto svenska drängar och pigor. Här och där några stackars kvinnor i hafvande tillstånd, som väntade på att bli hemskickade. Sofrummet var det värsta. Det låg högt under taket. I midten en gång och på båda sidor därom bås som i ett kostall. Bäderna, af halm och ett par täcken, voro anordnade på golfvet, och där lågo drängar och pigor huller om buller. — En person, som legat där en natt, betecknade det hela som någonting alldeles djäfvulskt". — "Det påstås ha varit en gängse mening på vissa trakter, att ej en enda svenska fanns, som ej haft barn". — "Men äro de då verkligen en så dålig upplaga af mänskligheten, dessa våra stackars tjänstflickor från Småland, Blekinge och Skåne?" frågade förf:n en af de bättre agenterna i Sleswigs städer. "Nej", svarade han, "de äro bra flickor, nette Mädchen, när de komma, men de fördärfvas genom dåligt kamratskap och dålig behandling. Det finns ställen, wo der Teufel dienen möchte".

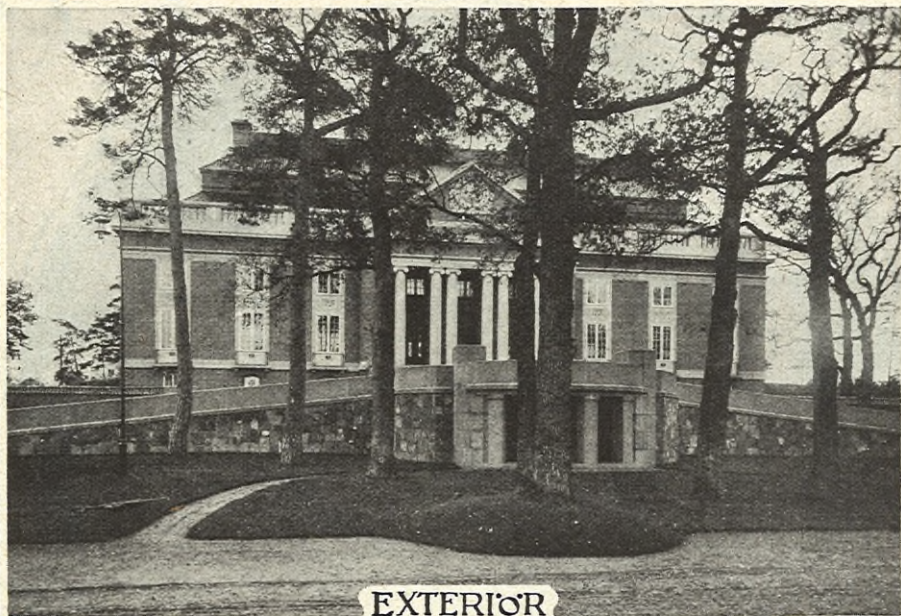
Männe efter detta nu pågående krig missväxten på folk ånyo skall locka svenskt tjänstfolk till Tyskland? Säkert vore det väl-görenhet i rätt riktning att genom alla till buds stående medel förekomma och förhindra en dylik emigration.

Bättre och flera arbetstillfällen, än hvad som nu bjuds, måste beredas inom landet. Den åtstramning i fråga om arbete och er-

VETENSKAPSAKADEMIENS NYA HEM

VETENSKAPSAKADEMIEN har nu flyttat från det hus vid Droffninggatan, som i 85 år varit dess hem, och i dagarna invigt sin nya ståtliga byggnad vid Frescati. Denna utgör där en del af den vetenskapliga staden, som nu fullbordats därute, och där Naturhistoriska Riksmuséet dominerar med sina väldiga dimensioner.

Vetenskapsakademiens hus ter sig bredvid Riksmuséet helt anspråkslöst till sin storlek, men är samtidigt förnämre och dyrbarare, där det ligger bland gamla ekar och furor, som lyckligtvis fått stå kvar. Särskildt är portalen ståtlig

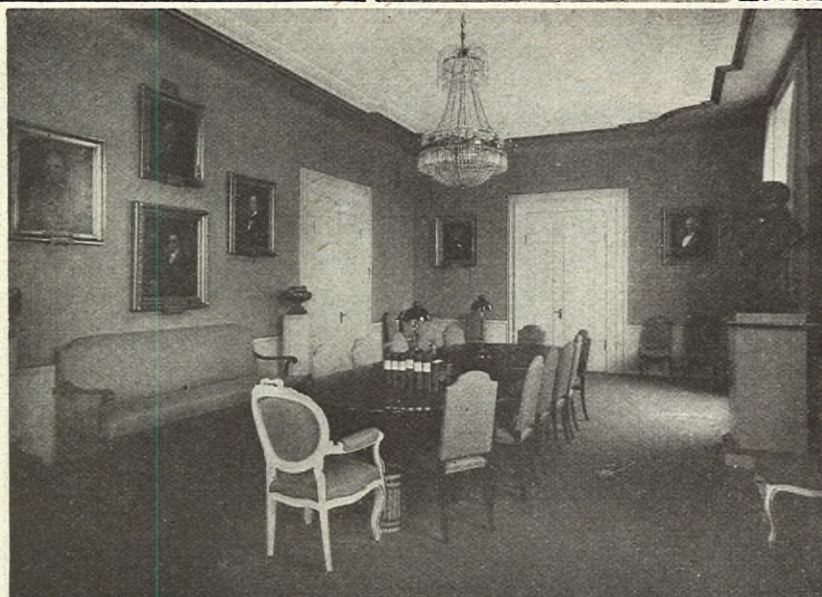

EXTERIÖR

nyanskaffad i rummet, eljes ha de gamla inventarierna bibehållits.

Det samma är fallet i förmaket, där Alfred Nobels bronsbyst har sin plats på ena långväggen. För biblioteket som innehåller omkring 70,000 volymer, har gjorts en tillbyggnad på huset, 8 våningar hög, som dock är osynlig från framsidan.

Den högtidliga invigningen hölls i närvaro af konungen, kronprinsen och prins Eugen, samt ett åttiotal af akademiens ledamöter, däribland excellensen Hammarskjöld och excellensen Emanuel Nobel samt

SESSIONSSALEN

med sina vackra kolonner af västkustgranit och det i granit uthuggna vapnet. Genom hufvudingången träder man in i en helt liten hall i grön kolmårdsmarmor, prydd af en Linnébyst i brons. Till höger (eda dörrar till biblioteket, till vänster till högtidssal, förmak och rökrum. I våningen en frappa upp finnas arkivrum, expeditjonsrum och ett Berzeïus-museum. Högtidssalen är ett stort rum, som ehuru nytt har en ålderdomlig prägel, hållet i grått och gult med kassett-tak och på väggarna porträtt af akademiens ledamöter från de äldsta till de yngsta. Midt i rummet står ett stort hästskobord, den enda möbel, som är

HÖGTIDSSALEN

åtskilliga andra inbjudna. Tal höllos först af akademiens preses, professor Erikson, som uttalade den förhoppning att akademien allt fort skulle verka för bevarande och främjande af svensk kultur. Därpå framlade akademiens sekreterare en kortfattad historik allt från den dag, då män sådana som Linné och Alströmer under-tecknade akademiens stiftelseurkund.

Till samtliga närvarande utdelades akademiens jefong, som visar en man planterande ett träd och bär inskriften: "För efterkommande" — en symbol för de principer, som böra leda akademiens vetenskapliga sträfvanden.

HALLÉN

sättning, som på senaste tid uppkommit, måste lossas. Hvad särskildt kvinnor angår, är det många, betydligt ofvanför tjänstflickkategorien, som både haft och ha det alltför problematiskt med existensmedlen trots allt arbetssträlände. Exempelvis sådana som hemma hos sig utföra det lyxarbete, som kallas hvitbroderi för hand. Det är inte så ovanligt att damer, som hos sådana beställa omfångsrika utstyrlar — hemgifts- eller babylyx i hvitt — själfva fänka, att de härigenom utöfva välgörenhet! Dessa damer ha ingen

midnattsstund i sitt lif lagt sig dödströtta af arbete för brodet. Om så vore, skulle de förstå hvad det innebär, att en tränad brodös, hvars syn ännu ej försvagats af ett dagligt tusenslingande med nålen för dessa namn och kronor m. m. med fina bladformationer i upphöjdt arbete, kan förljåna 2 kr. om dagen eller ungefär 48 kr. i månaden, om hon är i stånd att sy lika träget alla veckodagar. Hon får ej offra många ögonblick på sin primitiva matlagning och det blir inga anrättningar som ge särdeles styrkta krafter för fortsatt sträf-

van, inte heller får hon "förströ sig" dess- emellan med att feja sitt rum och tvätta sina kläder. Hur hennes inkomst skall räcka till hyra, bränsle, lyse, mat, tvätt och kläder, det blir hennes ensak. Men det borde icke vara så. Lyxarbete kräver synnerlig tid och borde betalas så, att det icke blefve svältarbete. Som så mycket annat hemarbete.

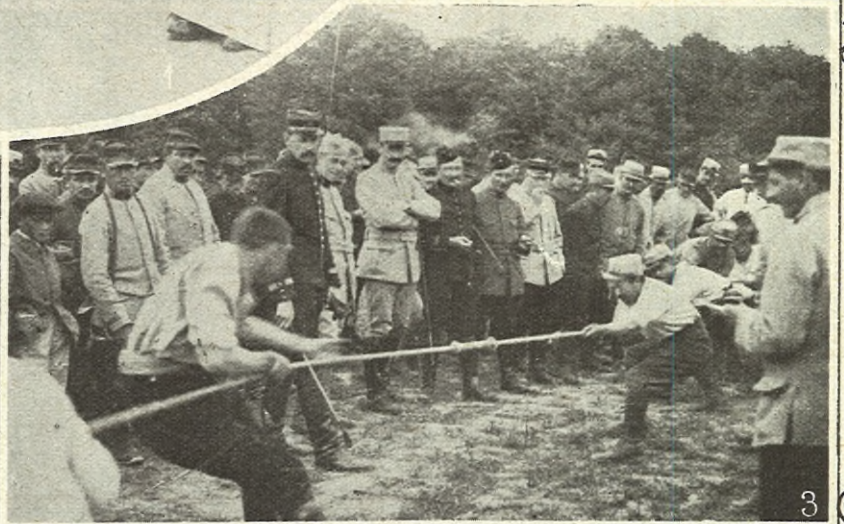
Vår tid är i humanitet före alla andra tider (frånsedt krigsbarbarismen), ty den visar fram många former af förut okänd social omfanke: moderskydd, hittills okänt, barnaskydd

(Forts. sid. 754.)

FRANSKT OCH TYSKT.

1. Sårade tyska soldater, vårdade af franska sjuksystrar, sitta församlade i parken till franska sjukhuset i Noyon. Gebr. Hæckel foto. 2. Från det af fransmännen återeröfrade södra Elsass. 3. Man firar franska nationaldagen den 14 juli. 4. Tyska fångar i vän-

tan framför badhuset. 5. En tysk officers begrafning i Frankrike. 6. Det ryktbara Four de Paris i Elsass, som kommit många tyskar att tro, att de stodo utanför — Paris. 7. Franska väganläggningar i Elsass. -- --

Ett handelshus på Söder.

FIRMAN ÄHLÉN & Holms A.-B., långt ute på Söder — i hörnet af Götgatan och Ringvägen —

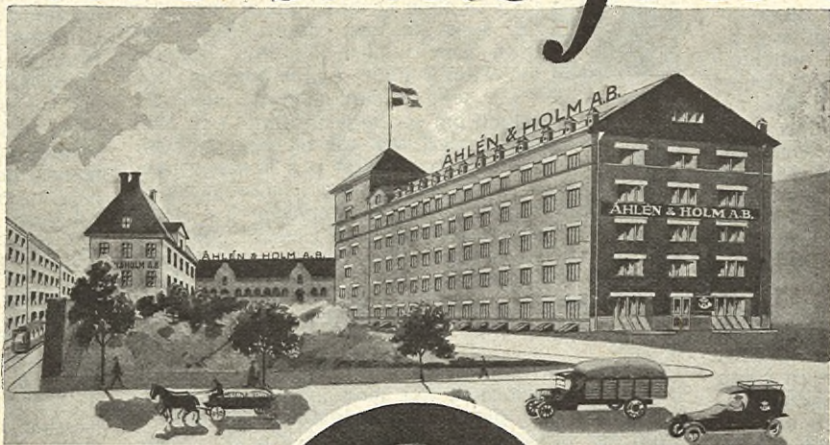
utgör ett sedan denna höst nytt stort handelshus, som blifvit införlifvadt med hufvudstaden. Firmanamnet är nog ett af de mest inarbetade i hela vårt land. Hur det blifvit så, därom kunde skrivas en hel liten historia, hvars ledmotiv skulle heta energi och företagsamhet af mindre vanligt slag. — Firman Ählén & Holm startades 1899 af två unga män, herrar J. P. Ählén och Erik Holm i en liten stuga i Insjön i Dalarna med ett "kapital" af 420 kr.

Sedan taflor inköpts för största delen af kapitalet, användes återstoden för annonsering, ty redan från första stund hade de två affärsmännen klart för sig att "vägen till framgång går genom trycksvärtan". Första annonsen, hvilken var införd i Aftonbladet, berättade vackert om en oljetryckstafla öfver svenska konungafamiljen, och hela lagret bestod till en början af endast några 100-tal exemplar af nämnda tafla. Senare inköptes äfven ramlit, så att de kunder som så önskade, fingo sina taflor inramade för billigt pris; ett arbete, som utfördes af de unga affärsmännen själfva, hvilka äfven egenhändigt knogade till stationen med de få och små paketen.

Ja, från denna lilla anspråklösa början växte företaget år efter år, stugan utbyttes mot några rum i en närbelägen fastighet, så måste hela fastigheten inköpas, flera bygg-

peditionssystem än det han förut nyttjat i sin affär. Ty Ählén & Holms A.-B. levererar så godt som alla möjliga artiklar, hvilka ingå i en människas dagliga behof, från räknadt det som faller under kategorien födoämnen. En granskning af den voluminösa katalogen, hvilken sprides i en upplaga af 200,000 exemplar, inger i sanning respekt för affärens leveransförmåga. En liten öfverblick af det från Amerika inventerade sinnrika expeditionssystem, efter hvilket de 500 biträdena ar-

beta, torde därför ha sitt intresse. Genom det i varuhuset inrymda postkontoret anlända på morgonen två å tre tusen bref med order, hvilka alla bäras in till breföppningskontoret i "sloppet", så kalladt emedan den gamla byggnaden, liksom så många andra, uppgifves ha varit ett af drottning Kristinas jaktslot. Med hjälp af en elektrisk breföppnare, som villigt och snabbt skär af brefvens ena kant, verkställes öppnandet, hvarpå brefven stämplas med elektrisk tidstämpel; de hopbuntade ordena skickas vidare in i nästa rum där de sorteras och dirigeras åt alla håll. De flesta gå in i rummet bredvid, där ett 30-tal skrifmaskiner oafbrutet rassla under utskrifning af expeditionsnor. Man tänker sig att ett orderbref innehåller rekvisition på sju olika slags varor. På skrifmaskinen utskrifvas nu sju expeditionsnor, hvilka hopfästas med ordern. Genom alla skrifmaskinsborden löpa remmar, på hvilka notorna läggas och som omedelbart föra dem till ett rör, där de försvinna ned till ett i våningen under beläget rum, det s. k. registreringskontoret, där ett antal biträden genast tar hand om och för in rekvisitionerna enligt kortsystem på de olika kunderna, detta för att man när som helst skall kunna ha en öfverblick öfver

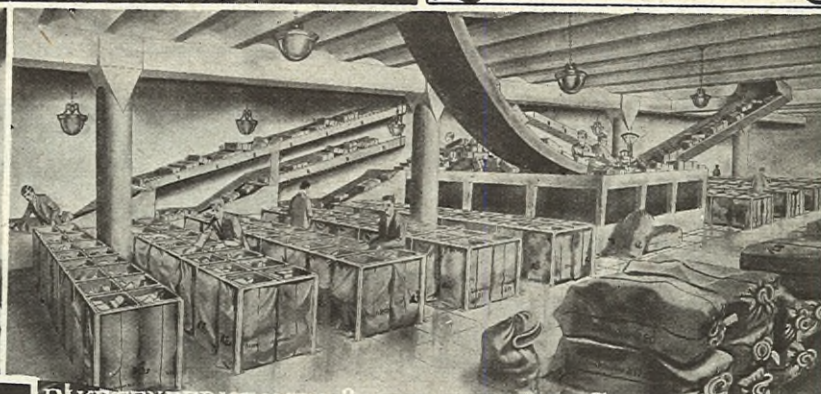
J. P. ÄHLÉN

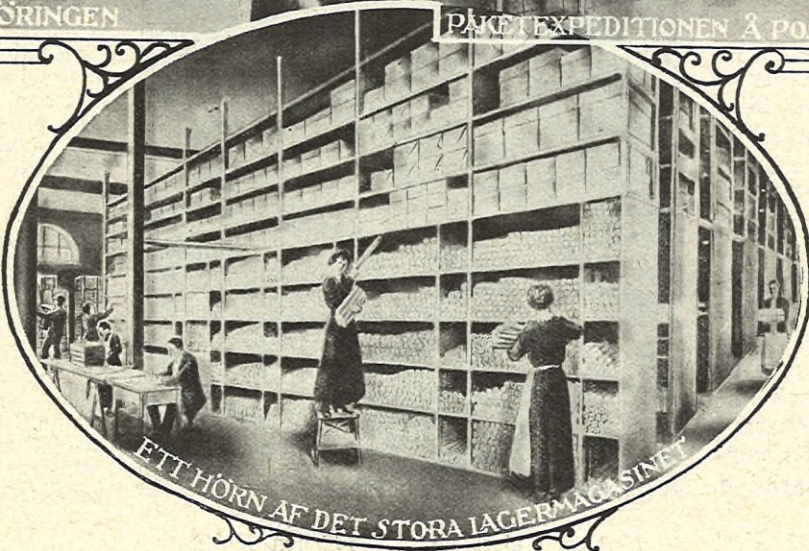
DÄR DAGENS ORDER DIRIGERAS

SAMMANFÖRINGEN

PAKETEXPEDITIONEN Å POSTKONTORET STOCKHOLM 20

ETT HÖRN AF DET STORA LAGERMAGASINET

nader tillkommo; affären antog nämligen proportioner, som öfverstego alla beräkningar, och direktör Ählén, hvilken sedan 1902 är ensam ägare af hela företaget, fann då omständigheterna påkalla en flyttning till hufvudstaden af firman, för att dess skötande skulle bli fullt rationellt. Men dessförinnan hade han gjort en studieresa till Amerika för att där i uppfinningarnas och de praktiska affärsmetodernas land uppleta ett nytt och mera effektivt ex-

de olika agenternas eller kundernas verksamhetsifver. Flera personer äro särskildt sysselsatta med revision af de många korten, hvilkas antal för närvarande uppgår till omkring 100,000.

Nästa anhalt för expeditionsnorerna är ett rum, som kallas "utstämplingen" och här börjar "tidssystemet" att visa sig. De anlända notorna delas upp på tre stämpelmaskiner, hvilka i en följd stämpla dem med några siffror, som angifva till hvilken sektion de skola gå och på hvilket klockslag de skola vara expedierade. Stämpelmaskinerna afdela notorna automatiskt i perioder om 20 minuter

Reinhardt-kvällarna på Kgl. teatern.

d. v. s. de under loppet af 20 minuter stämplade notorna skola tillhöra hvarje orderkorg. Efter stämplingen sorteras notorna för att gå till endera af de 18 afdelningar, i hvilka de omkring 11,000 varuslagen af praktiska skäl fördelats.

Sedan notorna härefter gått igenom en afdelning för prissättning och priskontroll, komma de upp till expeditiionsafdelningarna, där de i tur och ordning med ledning af den påstämplade tiden expedieras. Varorna slås hastigt in och läggas i stora korgar, hvilka på bestämdt klockslag efter en i lokalen befintlig hufvudklocka tömmas genom en öppning i golvet ned på breda remmar, hvilka efter ett sinnrikt system passera alla afdelningarna och i ständig följd aflasta paketen i packsalvånningen, vid den så kallade "sammanföringen", där de grofsorteras i korgar, hvilka återigen på ständigt löpande remmar skickas in i en stor sal med många afdelningar, där slutsorteringen äger rum och notorna samlas samt möta de ursprungliga ordena. Här sker äfven packningen i kartonger, hvilka i jämn ström i olika storlekar automatiskt anlända på en löpande rem, hvars ena remhjul finnes här och det andra i den i ett särskildt hus förlagda kartongfabriken. Notor och order gå på en annan rem in till en särskild räkne- och utskrifningsafdelning och hamna slutligen tillsammans med en ny blank ordernota i kartongen, som strax skickas i väg till postkontoret eller järnvägsstationen — naturligtvis pr rem. Postpaketen dunsas ned i postkontorets paketrum, där de vägas och placeras i säckställ — en ny praktisk anordning som inbesparar flera mans arbete — för att omsider hämtas af väldiga biler. Järnvägspaketet föras af sin rem till en trumma genom väggen och hamna på en nedanför trummans mynning stående lastautomobil. Just på det klockslag som behöfs för att de skola via centralstationen komma med det tåg som afsetts.

Systemet låter kanske inveckladt. Men i verkligheten fungerar det med en snabbhet och precision, som icke blott ger trygghet mot försening i vanliga fall, utan äfven fungerar oklanderligt vid flerdubbla påfrestningar.

En titt i de stora magasinen ofvanför expeditiionsafdelningarna vill gärna framkalla en fråga: huru länge kunna dessa oerhörda förråd räcka, innan man måste förnya dem? Svaret är lika förbluffande som enkelt. Omsättningen pr år uppgår till flere miljoner kronor och lagret, hvars saluvärde är närmare 1½ miljon, omsättes vid pass 3 å 4 gånger om året.

Den raskhet med hvilken firman flyttade från Insjön i Dalarna till de nya lokalerna vid Ringvägen i Stockholm är betecknande för den snällfärdighet, som utan att man märker någon särskild brådska kännetecknar firmans expediering. En lördagskväll stängdes byggnaderna i Insjön och följande tisdag eftermiddag gick expeditionen i Stockholm som om den aldrig varit afbruten.

Kungl. Postverket, som sedan gammalt känner till firmans oerhörda pakettrafik, har varit nog omfångsamt att inom firmalokalerna anlägga ett nytt postkontor, benämndt Stockholm 20. Denna anordning är gifvetvis till ömsesidig fördel. Dessutom har Kungl. Järnvägssstyrelsen öppnat en särskild ilgodsexpedition inom firmans lokaler med benämning Stockholm A & H.

Ja, detta utgör i korta drag historien om "Ett handelshus på Söder", som på samma gång ger en förefagsam och framsynt svensk affärsmans karaktäristik — och en enbart vacker sådan. Ty af allt att döma är direktör Ahlén icke blott den driffige ledaren af ett stort och växande varuhus, utan äfven en god arbetsgifvare åt sin armé af biträden, därom vittnar den lust och ifver, hvarmed arbetet skötes inom de många lokalerna.

(Forts. fr. sid. 751.)

i nya former, många slag af räddningshem o. s. v. Men lika fullt blir hvarje storstad hård för mångfaldigt "elände". Och skall alltid bli detta så länge en massa familjehem erbjuda för litet eller så godt som intet af omvårdnad, trygghet och sporrande tillväxt i trefnad och anseende.

Men till förverkligande af sådana hem förhålla knappast basarer eller annan välgörenhet.

Stat och kommuner måste föra in en ny byggandets politik och bereda nya och rikligare arbetstillfällen för män som kvinnor.

Goda bostäder till billigt pris, se där samhälleliga handtag, som kunde kallas karlatag. Sådana som just passa svenskarna.

GERTRUD RUNCRANTZ.

NÄR MAN SOM UNG POJKSPOLING i småstadens elementarskola fick läsa stycken ur Schillers dramer, var det som om man slagit läger i en grön oas mitt i läxornas Sahara.

Och ändå hade njutningen sin lilla beska — den var icke odelad som då man låg framstupa i sängen om söndagsmornarna och slukade indianböcker med risk att bli utan frukost. Explikationerna kommo emellan och hejdate fantasien, och så skulle man gräfvä i hjärnans vindingar efter bortfappade grammatikregler — med ett ord: det var pedagogik med i spelet och kvaf klassrumsluft, i hvilken den Schillerska diktens rymdvana fågel skulle slå ut sina vingar. Men en och annan fjäder föll i alla fall ur den skimrande skruden och lät gossen känna Fantasos' närhet.

Så dök en teatertrupp helt plötsligt upp i staden, och en morgon, när man kilade till skolan, lyste från den gamla sneda teaterladans stockvägg en affisch, på hvilken stod tryckt: "Röfvarbandet, tragedi af Friedrich von Schiller." Huru man krånglade sig in på teatern minns jag inte nu — det hade förmodligen sina svårigheter, på grund af familjeförhufvudets totala oförmåga att inse den dramatiska konstens nytta för en skolpojke mitt i brinnande termin. Närvarande var man likafullt, hänförd med den eldige Karl Moor och lågande af harm inför skurken Franz.

— Ja, det var den tiden, när man flög till teatern som till ett sagorike, där man väntade sig det märkvärdigaste af allt och där förväntningarna aldrig svek; när man med Faust skulle velat tillropa ögonblicket: O, dröj, du är så skönt ändå! Och efter sista ridåfallet gick hem med en sugande längtan i bröstet, som inte släppte på flere dagar.

Huru annorlunda nu! Rampluset utsänder icke längre det idealitetens guldskimmer, hvori man såg scenen den gången, och hjärtat, som hamrade af ifver och lust, när man steg in i den skröpliga teaterladans åskådarrum, klappar nu helt lugnt, då man slår sig ned i den moderna teaterns praktfulla salong. Det är uteslutande för de mycket unga teatern förvandlas till ett äfventyrsrike.

Och likafullt blefvo Reinhardt-kvällarna på Kgl. teatern i mångt och mycket en stor upplevelse. Schillers ungdomsdrama visade, trots sin groteska gestaltning, ögonblick af levande lif, af poetisk glöd främst tack vare en regiekonst, som i vissa detaljer ännu icke kan göras maken till här i Stockholm. Exempel: krogscenen med dess het-siga studentlif och röfvarskarans framvältrande massa i hålvägen i skogen. Det fanns ej en död punkt i dessa mycket komplicerade scener. Hvarje figur lefde sitt eget lif, men smälte ändock in i ensemblen. Paul Wegeners tolkning af dramatikens störste skurk, Franz Moor, ägde en utomordentlig skifningsrikedom på onskans och listens områden; bredvid honom blef de öfrigas

Pianisten fru Sigrid Schnéevoigt. Konserterar i Musikaliska Akademien den 23 nov.

spel rätt ordinärt. Och så skreko de goda rofriddarne väl mycket. 1700-talets Tyskland måtte ha varit ett högröstadt tidevarf.

Nästa program, Shakespeares friska och poetiska lustspel "Was ihr wollt", blef åtminstone för flertalet af auditoriet, en vederkvickelse efter all röfvarromantiken. Kanske att de lyriska scenerna fingo väl mycket träda i bakgrunden för det burleska humöret hos trion sir Tobias, sir Christoph och Maria, men det berodde på att dessa tre, återgifna af hrr Diegelmann och Wassermann samt fröken Eibenschütz, förfogade öfver ett lustspelslygne, inför hvilket allt annat måste ge tappt. Enkannerligen var herr Wassermanns detaljrika uppsluppenhet värd att minnas. Den narraktige Malvolio spelades af herr Kühne och skilde sig väsentligt från den oljige och inställsamme typ herr Personne gaf på Dramatiska teatern. Här blef det en stickande och hväsande puritan, hvars egenkärlek tycktes ha förtorkat och karrikerat allt, som en gång bar namnet människa hos denne narrarnes primus.

Beträffande Goethes "Faust" voro förväntningarna själfvallet högt spända hos publiken. Men de lifligaste förhoppningarna bli sällan infriade hvarken i lifvet eller på teatern. Den för stockholmarna bekante och på sin tid entusiastiskt hyllade sångrecitatoren Ludwig Wüllner tolkade hufvudrollen och var som grubblaren och himmelsstormaren Faust i nivå med den stora starka konsten — den som värmer, lyfter och befriar. Men hur mätt, hur farbroderlig blef han ej i scenerna med Margareta! Att versen deklamerades väl kunde ej maskera bristen på passion och känslorus. Paul Wegeners Mefistofeles var en klippsk och munter afgrundsande, men han saknade pondus och elegans. Fru Else Heims visade icke Kaulbachs traditionella Gretchen, utan en rätt medveten ung dam. Men de sköna scenerna framför madonnan och i fängelset gjordes med gripande innerlighet och styrka. Den sceniska ramen var i påfallande grad förenklad, stadsvyen med de mörka grändmyningarna skänkte dock en stämningfull inramning åt Margareta vid brunnen och Valentins död.

Som soluppgång en vårmorgon följde nästa program: Lessings mästerliga lustspel "Minna von Barnhelm" med fru Heims i hufvudrollen och fröken Johanna Terwin i kammarjungfruns uppgift. Här afslöjade sig ett komedispel, som i brio, spiritualitet och lekande glädje väl aldrig förr skådats på en svensk scen. Replik efter replik, detalj efter detalj visade en konstnärsskapets fulländning, inför hvilken alla ord bli matta. Man njöt oförbehållsamt, värmd af allt detta glittrande, sprudlande lif, som dikt och spel i förening adlat och helgat.

Shakespeares "Ein sommernachtstraum" och Strindbergs "Totentanz" bildade hvar i sin art den värdiga afslutningen på ett gästspel, som för långliga tider satt märke i svensk teaterhistoria.

Intima teatern har haft ett hastigt förbidragande program: dansuppträdande af M:me Sofia Korty med O. E. Hartlebens satir "Åktenskapets förskola" som dramatiskt komplement. Dansen var ärligt sagdt ett nonsens, ehuru den föregåtts af bullrande reklam. Hartlebens pjäs däremot dräglig nog. Men vi tyckte bra mycket mer om "Pompadours triumf".

På Vasateatern går ett uppsluppet lustspel af Franz Molnar, "Försvarsadvokaten", hvilket, ehuru en gammal bekant för stockholmshpubliken från den nu försvunna Lilla teatern, verkar nytt och friskt genom herrar Winnerstrands och Hedlunds m. fl. ypperliga utförande.

Musik.

Hofsångaren John Forsells Nordisk balladkosnert å Kgl. teatern hade sammankallat den sedvanliga trogna och jublande publiken, som också hade stora skäl att känna sig belåten med det rika, om också ej så synnerligen balladmässiga programmet. Af stort intresse voro tre sånger af Josef Eriksson "I månaden Tjaitra", "Vår-låt" och "Långt borta i världen". De utmärka sig för en känslig melodik och en särdeles lycklig musikens karaktärisering af textens anda. Trots den moderna hållningen har komponisten undgått förkonstlingens farliga snaror. Han har klädt poemen i sångens skrud och ej i tonala hårdheter och sirater, för hvilka fru Musica tar till flykten. John Forsell sjöng dem briljant och de väckte stort bifall.

I öfrigt har musiklifvet ej vegeterat, trots de allas intresse slukande Reinhardt-föreställningarna. Konsertgifvarne ha till och med erhållit ett pikant ackompanjemang från ett par principalstämmor i Kritikerorkestern, hvilkas disharmoni gjorde en lustig effekt bland allt väljudet.

ARIEL.

En sida för bokvänner.

Skeppet och andra noveller. Af Bo Bergman. (Albert Bonniers förlag.)

Antingen man har glädjen träffa denne författare som lyriker eller novellist, är han lika fängslande. Hans begåfning äger den andliga förnämlighefens stämpel — nästan hvarje rad hos honom gömmer ett moment af poesi eller en utkristalliserad sanning, hvarje motiv är en förtätad lifsbild, formad med artistisk känsla. Den nu föreliggande novellsamlingen utgör hans andra prosabok — och han debuterade ändå för åtskilliga år sedan.

Men han tillhör dem, som kunna vänta och som kunna samla sig, innan de vädja till publikens uppmärksamhet. Bo Bergman är en fåordig författarepersonlighet i vår mången gång prat-samma och skrikande litteratur; han talar endast, när han har någonting af värde att säga, men då fränga hans ord till själarnas botten, därför att de komma ur en människosjäl, som känner lifvets rika ve och knappa ljuflighet; då blir hans språk en eldskrift, som fortfar att brinna genom natt och dag.

"Skeppet" innehåller tretton små noveller, af hvilka ingen är obetydlig, men många äga en utomordentlig intensitet som lifssyn och stämning. Få om ens någon af dem spegla lifvets glädje, men det är en glädje att de blifvit skrifna och offentliggjorda. De utgöra en vinst för vår prosakonst.

Gabriel Nepomuk. En poet i XX seklets begynnelse. Af Kjell R. G. Strömberg. (Albert Bonniers förlag.)

Omkliga dekadentfigurer ha vi haft nog af i den moderna skönlitteraturen, och hvarför en så intig herre som denne "polske" grefve med stamfyllhåll vid en Uppsalagata skall besvara mänskligheten, är författarens väl bevarade hemlighet. Ty menad som satir öfver en typ, som nu till all lycka är förlegad, måste boken stämpas som synnerligen dålig, trots att en förnäm stilkonst gör hvad den kan för att duperas läsaren.

Hela skildringen svärfvar fullständigt i luften. Hvad har den hjärnblöta grefve Nepomuk och hans vämjeliga fröken Izabel, som förefaller att vara hämtad ur någon fransk roman af det slag, som tryckes i Amsterdam, att göra med svenskt lif och svensk sed? Inte det ringaste så vidt vi kunna förstå. Allt i denna bok är sterilt, kväfvande och ynkligt — och hjälten själf det ynkligaste af allt.

Därför en fråga till författaren: när man kan skriva bra, hvarför då rikta litteraturen med en så farlig bok?

Elisabeth och hennes tyska trädgård. Af förf. till "Välgörrarinnan" och "Elisabeths äfventyr på Rügen". Öfversättning från engelskan af Hilda Forsberg. (Fr. Skoglund's förlag.)

Den nämnda författarinnan till denna lilla täcka och ganska spirituella bok lär, enligt hvad öfversättarinnan förklarar i förordet, vara en förnäm engelska, giff med en tysk godsägare. Att hon besitter en aktningsvärd litterär talang framgick måhända redan af hennes båda förra böcker, hvilka anmeldaren emellertid ej läst; visst är att trädgårdens härskarinna förstår att skildra sin kärlek till blommorna, träden, den vackra strålande sommaren och den hvita frostiga vintern — så pass frostig och hvit den nämligen kan bli i Nord-Tyskland — med en fäckhet och ett drag af naturkontemplation, som betyga dels tillvaron af en öm kvinnlig känsla hos författarinnan dels en filosofisk läggning, som sätter henne i stånd att förbinda sin egen lyckliga stämning med harmonien i hennes skimrande och doftande blomstervärld. Hennes lilla bok försäkrar oss att Elisabeth är en lifskonstnär. När hon får vara

på tu man hand med naturen, bygga sina tankebyggnader i dess sköte eller fördjupa sig i en af sitt biblioteks många böcker, äger hon den fulla lyckan; hennes dagliga lif har godt om sådana lyckostunder. Människors umgänge bereder henne ej fullt samma tillfredsställelse, men hon äger en humoristisk-filosofisk blick för sin nästas väsensart, hvilket gör att hon fördrager påträngande vänners besök med älskvärd ironi och reflekterar öfver deras göranden och låtanden med en kvickhet i omdömet, som i hög grad roar läsaren. Hennes engelska syn på tyska förhållanden och tysk ande ter sig onekligen originell. Hon är ej för inte dotter af det land, som fostrat stora humorister. Kort och godt: Elisabeth och hennes tyska trädgård tillhör de läsvärda böckerna.

En kvinnas bikt. Minnen från ett äfventyrligt lif af Helene von Racowitza. Öfversättning från tyskan af Sten Granlund. (Wahlström & Widstrand.)

Underbart som en roman, heter det. Hvad dessa memoarer beträffar, öfvergå de i fråga om sällsamma lifsöden och hjältinnans förmåga att litterärt gestalta dem massor af romaner, hvilka uppträda med anspråk på att vara något mera än blott maskinskrifveri. Här är det lifvet själf som talar från bokens sidor, talar genom författarinnans ärligt och starkt tecknande penna och genom autentiska brefdokument. Skildringens viktigaste och psykologiskt mest gifvande parti är det, som afhandlar hennes och Ferdinand Lassalles tragiska kärleksöde. Den kamp de båda unga, i hvarandra lidelsefullt förälskade människorna hade att utstå på grund af Helenes föräldrars hat till den store politikern och socialdemokraten, alla intriger som spunnos kring dem och hade till syfte att fillintegöra deras passion samt slutligen Lassalles död i en duell för sin älskades skull — allt detta berättas med en skärpa och en stilens eld, som ingen dikt kan framhäfva starkare.

Men fortsättningen af den sköna och begåfvade Helenes lifsroman är också den fängslande, ej minst därigenom, att hon under sin skiftesrika existens sammanträffar och umgås med ett stort antal märkliga personer i det dåtida Europa, furstar, konstnärer, vetenskapsmän och diktare. Hon tillhör dessa genom ras, karaktär och tjugande inre och yttre egenskaper ödesmärkta kvinnor, hvilka knappt kunna taga ett steg utan att det skapas historia i deras spår.

Kejsarinnan Katarina II:s memoarer, skrifna af henne själf. Med företal af A. Herzen. Öfversättning från franska originalet af Adolf Hillman. (Wahlström & Widstrand.)

Dessa anteckningar utgöra storfurstinnan Katarinas upplevelser i Ryssland eller rättare sagt hennes hoflif i Petersburg och Moskwa — om den stora Kejsarinnans lif ha de ingenting att förmäla, ty de afbrötos helt plötsligt 1759, och påståendet, att en fortsättning sedermera skulle tillkommit, har icke kunnat bekräftas.

Sådana de föreliggande utgöra de emellertid en sedebild af ställningar och förhållanden inom de dåtida ryska hofkretsarna. Storfurstinnan förde där en allt annat än behaglig tillvaro, och hennes äktenskap med den narraktige, supige och taktlöse storfurst Paul var så disharmoniskt man gärna kan tänka sig. Memoarerna innehålla en mängd rätt lugubra detaljer från de båda makarnas samlif — en furstinna i våra dagar skulle antagligen rymt från alltsammans, men som Rysslands krona icke var Katarina likgiltig, höll hon tappert stånd mot förödmjukelser och obehag vare sig de kommo från kejsarinnan Elisabeth eller hennes egen följd till gemål.

Det är icke utan att en viss enformighet vidlåder den furstliga författarinnans skildringar, men det har sin förklaring i det ryska hoflifvet, som måste ha varit erbarmligt tråkigt på Katarinas tid. Utan hvarje kontakt med yttrevärlden, med det stora lefvande och lidande Ryssland, fördrefvo hofkretsarne tiden med betydelselösa förströelser, intriger, skvaller och annan strunt. — Enligt senare dokument vittnesbörd torde det ej vara mycket bättre ställt inom det kulna Vinterpalatsets murar nu heller. — Dessemellan förekommo arresteringar och förvisningar af förutvarande gunstlingar och nya favoriters inträdande på scenen i de fornas ställe — det hela så äkta ryskt som möjligt; men i allt detta virrvarr ser man storfurstinnan gradvis utveckla sin personlighet, så att säga förbereda historiens originella och storslagna Katarina II.

Man bör icke läsa dessa memoarer i sträck, därtill röra de sig inom för snäva andliga gränser, men gör man så småningom deras bekantskap, växer ur ramen en visserligen grund men trovärdig målning af lifvet i de högsta ryska kretsarna på 1700-talet.

E. H.-N.

Ett par specialverk.

A. U. Isberg: Malmö stads kyrkor I. Malmö stads kyrko- och grafdonationer. Författarens förlag.

Man behöfver knappast vara Malmöbo eller ens skåning för att finna intresse i detta af stadsarkivarier A. U. Isberg med nit och forskarglädje utarbetade ståtliga verk, som vittnar om Malmö stads invånares stora pietet för sina kyrkor och jordiska hvilorum. Här möter man talrika dokumentariska bekräftelser på hvad släkte efter släkte af stadens befolkning offrat på sina sabbatshus dels i fråga om deras utsmyckning, dels till de rent religiösa behoven inom församlingarna. Och så är det grafplatsernas vård och ans, för hvilka ändamål gjorts en massa donationer både af mera bemärkta och på den sociala rangskalan längre ned stående personer inom samhället. Men kring denna stomme har författaren byggt en rent kulturhistorisk framställning och därmed gifvit en inblick i Malmö stads utveckling, som är af stort värde. — Ännu återstå två delar af "Malmö stads kyrkor", och man må hoppas att författaren finner tid och krafter till deras slufförande, liksom ock ett intresseradt stöd från invånarna i den provins, som alla ha anledning att uppmärksamma det omfattande verket.

Från E. Jespersens Förlag i Köpenhamn har sändts oss ett instruktivt praktverk "Skönhet i Hjemmet. Bohave och Udsmykning. Med en Inledning og beskrivende Tekst af Georg Bröchner". — Vi lefva nu midt i en heminredningens nya födelse; föräldrad och dålig smak viker för nya friska idéer, för förenklighet och en skönhet, som är förenad med ändamålsenlighet. Vårt grannland Danmark med sin hela folket genomsyrande odling har ej minst i fråga om förmågan att göra hemmen trifsamma och vackra mycket att lära oss. Icke så som om vi i Sverige skulle följa dansk anda och danska mönster, ehuru det kunde vara nog så frestande ibland, men vi kunna af våra sydvästra grannar inhämta metoden att bringa enhetlighet, smak och stämning öfver våra rumsinredningar, d. v. s. hemtrefnad, ty däri ha danskarne i allmänhet större insikter än vi. "Skönhet i Hjemmet" ger bevis härför. Verket innehåller ett rikt och ofta förtjusande urval af danska heminteriorer, enkla och praktfulla i behaglig omväxling, men äfven svenska, holländska och engelska hembilder förekomma till intressant jämförelse. Till detta sluter sig afbildningar af enskilda möbler, kristaller, broderier — allt vittnande om konsthandverkets höga ståndpunkt i Danmark och annorstädes. Den beskrivande texten är sakrik utan tyngd och samliga illustrationerna reproducerade med konstnärlig omsorg. Mången säger kanske, som får denna bok under ögonen: ett så dyrbart hem skulle jag i alla händelser ej kunna bestå mig. Men "Skönhet i Hjemmet" afser ingalunda att uppamma lyx och prakt, där sådant ej kan åstadkommas. Den vill ge impulser till skönhet äfven i enklare hem, och det gör den. Ty den visar hur smak och enkelhet godt kunna ingå fostbrödrslag.

—1.

SVALÖFS

**SNABBKOKANDE
KORN-
FLINGOR**

tillverkas under sträng läkarekontroll utestutande af bästa svenska tvåradiga korn,
duga tiff gröt, välling, soppor, pudingar, bakverk, tebröd, pannkakor m. m.,
lämna en välsmakande, näringsrik, lättsmält och fullkomligt ren föda samt
finnas att få i hvarje välsorterad specerihandel.

**Allmänna
Svenska Utsädes A.-B.,
SVÄNDSKAPET**

Till persiljesmörret sköljes persiljan, inklappas i en duk, rensas, hackas fint, vrides hårdt i en duk och inarbetas väl i smörret. Detta formas därefter i en fuktig duk till en rulle af ett fingers tjocklek och får ligga i duken, som lägges på is eller kallt vatten, tills smörret är hårdt. — En stekpanna upphettas långsamt, resten af smörret brynes däri, bifarna läggas i, få steka 3—4 min. på hvarje sida samt uppläggas på varmt fat, och smörret i pannan hålles öfver. En skifva af persiljesmörret lägges på hvarje biff. De serveras genast som frukosträtt med stekt potatis.

Fiskbullar (f. 6 pers.). 7 hg. kolja = 250 gr. skrapat fiskkött, 80 gr. smör, 1 msk. salt (15 gr.), 2 ägg, 1 1/2 msk. potatismjöl (23 gr.) 4—5 dcl. god mjölk, 1/4 tsk. hvitpeppar, 2 tsk. socker (10 gr.) (muskotblomma).

Till kokning: 1 1/2 lit. fiskbuljong. Bredning: koljan urtages, sköljes väl och torkas. Hufvudet skäres af, befrias från gälarna; fisken fläkes och ryggen skäres bort. Allt kött skrapas af benet och det öfriga fiskköttet skrapas fint. Köttet väges och bör utgöra 250 gr. — På hufvud, ben och skinn kokas buljong, i hvilken köttet blandas med smörret och drifves 5 ggr genom köttkvarn. Massan stötes därefter i stensmortel, med trästöt, tillsammans med saltet. De uppvispade äggen och mjölet blandas i, och massan stötes änyo, tills den blir fin och sammanhängande. Färsen arbetas därefter med slef 3/4 tim., under det mjölet tillsättes matskedvis. Den afsmakas med salt, socker och, om så önskas, en aning muskotblomma, och formas med 2 matskedar, doppade i ljumt vatten, till små, runda bullar, hvilka kokas i fiskbuljongen 3—4 min. Färsen prövas först genom att koka ett litet prof, är den för hård, tillsättes litet mera mjölk, i motsatt fall 1 äggula. — Fiskbullarna serveras i kräftsås eller i vanlig fiskås, beredd af smör, mjöl, fiskspad och 1—2 äggulor.

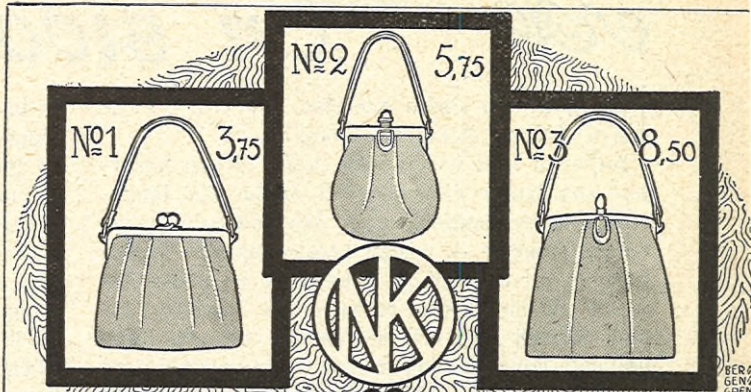
Bäjärskräm med choklad (f. 12 pers.). 2 hg. strösocker, 2 dcl. vatten, 1 vaniljstång, 1 hg. osockerad choklad, 10 blad gelatin, 1 dcl. hett vatten till gelatinet, 7 dcl. tjock grädda.

Beredning: Sockret kokas med vattnet och vaniljen till en klar simmig lag, hvarefter vaniljstången upptages. Chokladen smältes i vattenbad, utan tillsats af vatten, och nedröres i sockerlagen. Gelatinet sköljes i kallt vatten, upplöses i det varma vattnet och tillsättes, hvarefter krämen röres, tills den är kall. Då tillsättes den till hårdt skum slagna grädden, och krämen hålles i vattensköljd och sockerbeströdd form och får stå på is 2—3 tim. för att stelna. När krämen skall serveras, lossas den från kanten med en spetsig knif och uppstäljes på flat glasskål med tårtpapper. Krämen kan äfven fyllas i form med lock och frysas, men då användas endast 3 blad gelatin.

Biffpaj (f. 6 pers.). 1 kg. oxhare, 2 tsk. salt (10 gr.), 1/2 tsk. hvitpeppar, 2 rödlökar eller 1 portug. lök, 3 msk. smör (60 gr.) (1 lit. potatis), 4 dcl. god buljong, 1 msk. mjöl (10 gr.).

Pajdeg: 1 hg. kokt, kall rifven potatis, 1 hg. smör, 1 hg. mjöl. Beredning: Om bifkokare saknas, kan biffen anrättas i eldfast s. k. pajform med lock af någon deg och kallas då biffpaj. I detta fall serveras potatisen till pajen. Den kan äfven tillsättas med kokt skinka eller kalfnjure, allt efter smak. Buljongen vispas med mjölet och tillsättes sist.

Till pajdegen blandas alla ingredienserna på bakbordet, och degen utkafas till 1 cm. tjocklek. Ett lock till formen utskäres, formens kanter penslas med vatten, och deglocket fasttryckes. Med en gaffel

DAMVÄSKOR

AV PRIMA SAFFIAN
FÄRGER: SVART, GRÖNT, BLÅTT, RÖTT
DAMVÄSKAVD. BOTTEENVÅN.
A/B NORDISKA KOMPANIET

Alla som själfva vilja måla i hemmen och önska ett utomordentligt vackert och hållbart arbete böra använda emaljfärgen Chinalack. Arsenikfri enl. nya giftstadgan. Erhålles hos alla färghandlare. Se till att Ni verkligen får Chinalack och tag ingen annan. Fabrikanten: **Dorch, Bäcksin & C:o A.-B.**, Göteborg och Stockholm.

Lättast att intaga af stora och barn är Apoteket Vasens Laxermarmelad, med anledning af dess behagliga smak. Pris 1 kr. pr ask. På alla apotek.

Svea Växtmargarin

husmoderns räddning i dyrtiden, förklarar af kunnare vara

lika bra som mejerismör

såväl för bordet som för stekning och bakning,

sparar 40 % i hushållet

Ex. barnsköterskor

erhålles för längre eller kortare tid genom **Svenska Sjuksköterskebyrån.** Kungsgatan 21, 1 tr. Göteborg. Tel. 12735.

Skönhet.

Ett godt råd vid ombytlig väderlek och vid alla tillfällen, då huden blifvit känslig och irriterad är att använda F. Paulis äkta Liljemjölkrème som icke blott skyddar och stärker huden utan äfven äger en underbar förmåga att försköna hyn. F. Paulis Liljemjölkrème bör icke saknas hos någon som vill vårda sitt utseende.

CLOETTAS GULD-CACAO

i vidstående förpackning säljes öfverallt
1 HEKTO 45 ÖRE

Zeniths Specialkvaliteter äro

Zeniths "Extra Växt"

— och —
Gräddmargarinet
"Extra märket Zenith"

hvilka kvaliteter öfverträffa allt annat margarin. Begär dessa märken vid köp af margarin.

ORIGINAL SINGER C:o
Världsberömda.
SYMASKINS AKTIEBOLAG
Filialer på alla större platser.

FLYGLAR, PIANON och ORGLAR
Högsta kvalitet
Begär priskrävt! Ombud an tagas.
A. ÖSTLIND & ALMQUIST
PIANO & ORGELFABRIKER A.-B. vika
KUNGL. HOVLIVERANTÖR

Skönhet och fägring

har oftast en större makt än rikedom, säger Aristoteles. Vid ständigt bruk gifver den väldoftande Yvytvålen en frisk och fraich anletshy; framkallar ett lätt rosenskimmer i den hvita skära huden och gör densamma elastisk; mjuk, klar och ungdomlig. Använd därför dagligen Yvytvål. Säljes för 50 öre pr st. i hvarje väl-sorterad affär från Ystad till Haparanda.

Österlin & Ulrikssons Tekn. Fabrik.

6,950,000 kr. skola utlottas å 1898 års Stockholms Teater-premie-obligationer. Dragning den 1 Dec. och är högsta vinsten

10,000 kr.
För endast 75 öre

erhålles kontrakt med ensam vinsträtt å en obligation; för kr. 8:75 å fem st. för kr. 5 å sju st. o. för kr. 10.— å femton obligationer. Om minst 5 nummer tagas, portofritt o. dragningslista. Numren i detta ovanligt fördelaktiga lotteri äro starkt efterfrågade. Skynda på så Ni hinna med. Beställningar insändas till **OBLIGATIONSKONTORET, Stora Nygatan 19—21, Malmö.**

I en punkt äro alla husmödrar eniga:
SKULTUNA KOKKÄRL
äro bäst!

Husmödrar
som äro praktiska använda
Gahns Skursåpa
till sina diskbankar, kökskär, golf och allt omåladt.
Henrik Gahns A.-B., Uppsala.

KÖKSALMANACK

Redigerad af **ELISABETH ÖSTMAN-SUNDSTRAND.** Inneh. af Elisabeth Östmans Husmöderskurs i Stockholm.
FÖRSLAG TILL MATORDNING FÖR VECKAN 21—27 NOV. 1915.

SÖNDAG. Frukost: Smörgåsbord; chateaubriand med brynt potatis; mjölk; kaffe eller te med giffjar. Middag: Fiskbullar med kräftsås; stekta ripor med salader; bäjärskräm med choklad och biskvier.

MÅNDAG. Frukost: Smörgåsbord; hafregrynsgrot med mjölk; kokt omelett med fågelstufning (rester från söndag); mjölk; kaffe eller te. Middag: Biffpaj; soppa på aprikoser.

TISDAG. Frukost: Smörgåsbord; kalkfotletter med potatis; mjölk; kaffe eller te. Middag: Italiensk soppa; stufvad lake med potatis.

ONSDAG. Frukost: Smörgåsbord; hafregrynsgrot med mjölk; sill med smör och ägg (sillsås) samt potatis; kaffe eller te. Middag: Kokt kalbringa med tomatsås; varm ananaspudding.

TORSDAG. Frukost: Smörgåsbord; gratin på ris och kött; mjölk; kaffe eller te. Middag: Ärtor med fläsk; eller tunna pannkakor med sylt.

FREDAG. Frukost: Smörgåsbord; hafremjölsvälling med fruktkompott; nudelkroketter med potatis; kaffe eller te. Middag: (vegetarisk) Vegetariska kåldolmar; »slättbosnus».

LÖRDAG. Frukost: Smörgåsbord; ägg med skinksås; mjölk; kaffe eller te. Middag: Ärtpuré med stekt bröd; kokt fläskkorf med rotmos

RECEPT:
Chateaubriand (f. 6 pers.). 6 hg. oxfilé, 2 tsk. salt 1/4 tsk. hvitpeppar, 3 msk. smör (60 gr.)
Persiljesmör: 1 liten knip-pa persilja, 2 msk. smör (40 gr.).
Beredning: Filén torkas med en duk, urvriden i hett vatten. Alla yttre senor och hinnor borttagas noga, hvarpå filén skäres i 6 skifvor, hvilka bultas lätt med fuktig klubba och ingnides på båda sidor med kryddblandningen. En msk. af smörret smältes och därmed penslas bifarna, som därefter få ligga 15 min. (i stället för smör kan fin matolja användas). —

SIDENHUSET

Stockholm.
Regeringsg. 32.
Detalj & Engros.

Damernas parad.

Är Skandinaviens största firma för Sidenvaror,
Sammet, Spetsar, Band, Ylle- och Bomullstyger,
Damunderkläder, finare Tricotage, Handskar.
P. D-Korsetter, Damkonfektion, alla slag.
Landets största detalj-Damskrädderi.
Lyxbeställningsafd. 2 fr. upp. Populärafd. 1 fr.
Profver & kosnadsförslag franco.
Priserna erkändt lägre än i utlandets Sidenhus.

Lejon
Vantar & Strumpor

ÄRO AF BÄSTA KVALITE
& OMSORGSFULLASTE
UTFÖRANDE

FÖRSÄLJAS ÖFVERALLT

eller späcknål göres 4-6 hål i degen, så att de gaser, som bildas vid stekningen, må kunna bortgå. Pajen penslas med ägghvita och garneras med resten af degen, utskuren i vackra figurer, hvilka ock bestrykas med ägghvita. Den gräddas i ordinar ugnsvärme (230-240 gr.C) omkring 1 1/2 tim. Serveras ur formen. Pajen kan äfven gräddas i förtent kopparform eller bleckform, men då beräknas dubbel sats af degen, och

formen beklädes därmed. Beredes för öfrigt som föregående.

Stufvad lake (f. 6 pers.). 1 1/2 kg. lake, 1 msk. salt (15 gr.), 1/2 citron, 5 msk. smör (1 hg.), 4 msk. mjöl (40 gr.), (2-3 hackade syltlökar) 1 1/2 dcl. kokande vatten, 2 dcl. grädda, 1/2-1 dcl. godt hvitt vin, 1 tsk. socker (5 gr.).

Beredning: När laken är slaktad, beströs den med salt och får ligga en stund. Den flås därefter som ål, fenorna klipplas bort, och laken urtages försiktigt, hvarvid rommen och levern tillvaratagas. Den sköljes mycket väl, torkas och skäres i 5 cm. breda bitar tvärs öfver, och dessa begjutas med saften af 1/2 citron. En kastrull belägges med hälften af smöret, fiskbitarna iläggas, tätt intill hvarandra, mjölet strös öfver, löken tillsättes, om så önskas, och resten af smöret lägges i flockar ofvanpå. Vattnet och grädden tillsätts försiktigt, och fisken får sakta koka med tätt slutet lock 15-20 min. Den lägges upp på varm karott, säsen vispas upp, afsmakas med vin och socker och hålles öfver fisken. Anrättningen garneras med levern och rommen, som sköljts, kokats i saltadt vatten och skurits i bitar, samt refflade citronskivor.

Nudelkroketter (f. 6 pers.). 1 dcl. sönderbrutna nudlar eller fina makaroner (52 gr.), 3/4 lit. vatten, 3 gr. salt, 20 gr. smör.

Stufning: 30 gr. smör, 40 gr. mjöl, 2 dcl. mjölk, 1 dcl. tunn grädda, 1 ägg, 1/2 msk. rifven parmesanost, salt, socker.

Till panering: 2 msk. mjöl (20 gr.), 1 ägg, 1/2 tsk. salt, 1 tsk. matolja, 1 1/4 dcl. finstötta skorpor.

Till kokning: 1/2 lit. matolja. **Beredning:** Nudlarna påsätts i kokande, saltadt vatten, tillsatt med smöret, och få koka mjuka omkr. 20 min. De upphållas i durkslag, få afrinna och finhackas. Smör och mjöl fräsas 2 min, mjölken och grädden spådas på, och säsen får koka 5 min., nudlarna iläggas, stufningen afredes med äggulan och afsmakas med osten och kryddorna. Stufningen utbredes på ett flatt fat, smordt med smör, bestrykes med litet smör, för att ej torka, och får kallna. Masan delas därefter i mindre delar — hvarje del bör väga omkr. 35 gr. — hvilka rullas aflånga på mjöladt bakbord. Kroketterna doppas i det uppvispade ägget blandadt med matolja och smaksatt med kryddorna, rullas därefter i de stötta skorpor och få ligga 1 tim. att hårdna. De kokas gulbruna i het matolja och läggas på gräppapper att afrinna. Serveras med svampsås och potatis.

»Slättbosnus» (f. 8-10 pers.). 1/2 25-öres groft kryddbröd, 125 gr. smör, 2 dcl. hallonsylt, 2 sockrade chokladkakor (å 25 öre st.), 5-6 dcl. tjoek grädda (1 msk. vaniljsocker).

Beredning: Brödet, som bör vara 2-3 dagar gammalt, rifves och stekes i smöret, tills det är fullkomligt genomstekt och knaprigt, hvarefter det får kallna. Chokladen rifves, och grädden vispas till hårdt skum. I en kompottskål lägges det stekta brödet, sylten, chokladen och grädden hvarfats, i nu nämnd ordning. Öfversta hvarfvet skall vara grädda, som garneras med små klickar af sylten. Om så önskas, kan grädden blandas med vaniljsockret.

SVAR

Å den senast infördä serien frågor följa här nedan svar, och har redaktionen ansett, att det värdsta priset 10 kr. denna gång dörr tilldelas signaturen »fru Maja» hvaran innehafvarinnan af denna signatur behagade anmäla sig å vår byrå för beloppets utbekommande.

Nr 196. Gift er utan tvekan råder undertecknad, ämbetsmannafru i er egen ekonomiska ställning (3,000 kr. i inkomst, skulder, ej fri bostad). Min bosättning till 2 rum och kök kostade 1,090 st. — allt inberäknat — förutom linne, silver och några lysningspresenter. Efter mycket, mycket sökande fann jag de vackraste, gedignaste och i förhållande härtill billigaste möblerna hos Gustaf Flinta, Hedemora, samt Konstfliten, Göteborg. — Jag tvekade inte heller att välja Konstfliten möbel- och duktyg samt mattor. Köp få saker, men de ni tycker om. Ingen stor, klumpig och dyr paradbuffé, men ett litet vackert skåp eller sideboard. Gör inte ett rum obeboeligt medelst två stora sängar. I den enas ställe skall ni skaffa en lätt flyttbar ottoman av en stålbotensäng, på vilken ni sägar af ben och gaflar ett godt stycke. Mitt 3-personers-hushåll (också det i sydsvensk småstad) har ej ens under krigsåret kostat mera än 750 kr. Äfven sedan ni betalt skatter och en nödvändig lif-försäkringsafgift bör ni ha något öfver 1,000 kr. till ved, lyse, kläder och extrautgifter. Vill ni ha min hushållning och mitt bohag detaljerade så begär min adress af redaktionen. Men var lugn för att pengarna väl räcka till.

Et tu.

Nr 197. Hur växtfärgadt garnet än är kan man få det att falla,

MUSTAD'S
VÄXT-MARGARIN

Om Ni noga ser till att på kartongen eller lådan står MUSTADS

»BÄSTA-VÄXT»

kan Ni vara säker på att ha fått den riktiga ersättningen för det dyrare natursmöret.

om man är värdslös med tvättningen. Det brukar gå bra att ta »ifällt» på följande enkla sätt: En kittel kokande vatten, utan minsta tillsats af såpa eller pulver, placeras öfver elden och hålles i sjudande tillstånd. Häri iläggas plagget och får ligga 1/2 timma eller mera, om det ej hjälpt tillräckligt. Medlet är utmärkt.

Nr 198. Vaksamhet ger endast tillfällig bostad till dess den resande unga kvinnan skaffat något annat. Bäst att ta hel måltidsinackordering t. ex. på Margaretaskolan, Drottninggatan 71 A, och hyra eget eller deladt rum.

Nr 199. Tehandlare bör bredaut det mögelluktande téet på något rent tygstycke, samt placeras detta på något ställe med drag. Varm — men

ej fuktig — luft bör om möjligt fläktas öfver tébladen. Förfar så tills mögellukten försvinner, vilket den bör ha gjort efter högst en dags förlopp. Om icke så, äro själfva tébladen möjliga, och mot detta kan jag tyvärr intet råda. Ville.

Nr 200. Skulle ni inte ha lust att fortsätta arbetet bland barnen och genomgå någon kurs och bli föreståndarinna vid någon barnkrubba eller barnhem. Vid Svenska Fattigvårdsförbundet, Lästmakareg. 6, gifves 6 mån. kurser som berättiga till föreståndarinneplats vid barnkrubba. Begär prospekt.

Lisalill.

Nr 201. Mot mjäll och härffall rekommenderas Asymol stimulus, har själf pröfvat det och funnit det vara utmärkt. Bruksanvisning finnes

Lotter till
»De Gamlas Dags»
Amerikanska Lotteri

finnas att tillgå å nedannämnda ställen: Regeringsgatan N:o 9 (De gamlas Dags Byrå). Hamngatan N:o 28 (Wiléns tapisseriaffär). Drottninggatan N:o 42 (Affärssystemet). Drottninggatan N:o 82. Vasagatan 38. Strandvägen N:o 7 A (Olséns Bokhandel) Birjerjarlgatan N:o 16 (Nordings Parfymaffär). Götgatan N:o 15 och 31, Västerlånggatan N:o 78. Kungsbroplan N:o 2 (Cigarraffären) samt Odengatan N:o 55, Odenplan (Lundbergs).

Hydrozon-
Salva
för sårnader m. m.

Undervisningshäfte
i målning på alla slags tyger medelst tvättäkta »Helios-Solfärger». Ins. 35 öre i frimärken. Svenska Heliosdepöten, Ljungsbros.

Göteborgs Handelsskola
Vasagatan 45 B, Göteborg.

Genom att välja handelsbanan har ungdomen stora utsikter till god utkomst. **Tidsbesparande kurser** äro anordnade för alla kunskapsgrader, från folkskolan till studentexamen.

Års- o. Terminskurser. Bankkurs. Skolans platsförmiddling är kostnadsfri och har största förtroende. **Begär prospekt**, som sändes omgående. **Vårterminen börjar den 15 jan.** **KARL O. LINDBERG**, föreståndare.

2:dra upplagan
nu utkommen
Olof Högborg
Storfursten
af Lappland

Kr. 3:—
Nytt pressuttalande:
Maria Rieck-Müller skriver: "... storstilad... och buren af den forntida stämning och det episkt ljudande språk, som hos Olof Högborg röjer frändskap med Islands stora sagoberättare. ...är något af det bästa han hittills gifvit oss i den korta berättelsens form. ...ett mästerprof af hvad Olof Högborg kan åstadkomma af märgfull och drastisk färgstark folk-lifsskildring. ...Hvad Jonke Fäldin, alias 'Storfursten af Lappland', upplever här (i Paris) med sin styman Napoleon Ansgarius Vickbom som ciceron, det bör inte för-därfvas genom referat, utan måste läsas... För öfrigt får man äfven af denna det bestämda intrycket att Olof Högborgs berättarkonst rör sig på en frödigare mark än någonsin."

I alla boklädor.
Åhlén & Åkerlunds Förlag.

F. PAULIS
Ovicula
öfverfettad (ägg) tvål.

»Gör hy och hud mjuk och fin på gammal och ung»

En märkelig roman
EN EGOIST
Av Henry Sydner Harrison.
Pris 3: 75.
"Ett lysande prov på modern amerikansk romandiktning, då den är som bäst".

En poesimättad skildring af natur och fägel-liv:

KARDINALENS
FRIERI

En fågelhistoria av **Gene Stratton-Porter**, Förf. till "Drömflickan".
Pris 2 kr.
Stockholm, FAHLCRANTZ & Co.

X-Ray
KONSTGJORDT DAGSLJUS
medelst vanliga elektriska lampor!

Dagsljuset är den för ögat behagligaste belysningen, därefter kommer **X-Ray**, långt före hvarje annan belysning.

X-Ray är vackraste och angenämaste elektriska belysning för hemmen och kan åstadkommas öfverallt utan nämnvärd ökning i strömkostnad.

Om Eder armatur har någon slags skålförm kan den i de flesta fall för ringa kostnad ändras till X-Ray-systemet. **Begär vår X-Ray broschyr N:o 3**, som sändes gratis.

NORDISKA X-RAY REFLEKTOR A.-B.
Stockholm — Göteborg — Malmö

Sydsvenska Kredit Aktiebolagets
ställning den 31 Oktober 1915.

Tillgångar:	Kulder:		
Kassabehållning	2,273,195:81	Aktiekapital	16,000,000:—
Obligationer	13,871,790:92	Reservfond	5,930,000:—
Fastigheter o. inventarier	5,113,176:27	Pensionsfond	227,709:26
Reverser mot säkerhet... ..	64,129,119:53	Depositions o. Kapitalr. ..	61,716,903:41
Växlar	35,426,812:67	Sparkasseräkning	32,756,568:19
Kreditiv- o. Löpande räkningar	12,788,415:28	Giro- och löpande räkn. ...	15,385,596:49
Hos inhemska banker	2,471,337:90	Postremissväxlarräkn. ...	3,904,498:15
» utländska banker	6,188,735:01	Till inhemska banker	2,415,017:10
Å andra räkningar	6,088,829:68	» utländska banker	446,455:30
		Af utländska banker ins. ...	1,005,536:49
		Å andra räkningar	8,463,128:68

Kronor 148,251,413:07

DRAGNING äger rum den 4 December 1915 i Svenska Teaterförbundets Lotteri

De få hos lotteriet återstående lotterna à 2 kr. sändas på rekvisition (helst å brevkort) utan förskottslikvid direkt fr. Sv. Teaterförbundets exp., adr. Stockholm, då 35 öre till porto och dragningslista tillkommer.

HUVUDVINSTER:

<p>— — Jordbruksegendom — —
med åbyggnader och döda inventarier.
9,000 kr.</p> | <p>— — Ett hem — —
inköpt hos Nordiska Kompaniet.
8,500 kr.</p> | <p>55 kvm. Skärgårdskryssare
Kappsglare och långfärdsbåt av mahogny.
8,000 kr.</p> | <p>— — Briljantsmycke — —
6,000 kr.
Desutom många tusen värdefulla vinster.</p> |
|--|---|--|---|

Besök den vackra utställningen, Birger Jarlsgatan 16.

å flaskorna. Särskildt lämpligt är att köpa utaf den minst feta sortens stimulus och tillsätta i dessertsked ricinolja till hvarje flaska.

Lisalill.

Nr 202. Vänd er till Hågerstads lärarinnehem, Solvesta, möjligen är där någon friplats för eder. K.

Nr 203. En långpanna smörjes med smör, ett tunnt lager oxelbär bredes på och rostas lätt i ugnen. Skakas ofta. Utmärkt godt. K.

Nr 204. Vänd eder till Kungl. Järnvägsstyrelsen, så får ni de upplysningar som önskas. Idunvån.

Nr 205. Bed er bokhandlare skaffa ettdera af de tyska arbetena Porcellan af A. Brüning eller Porcellan af Schnorr v. Carolsfeld. Läs det och gör studier i Nationalmusei samlingar. Et tu.

Nr 206. I stället för att ha två järnspisar i ett kök skulle jag skaffa mig den förträffliga »snabbkokaren» hos järnhandlare Rundström i Norrköping. — Ni tänker väl ändå inte baka i den där lilla kaminspisen? Et tu.

— Har ni ej besökt »Bränslemässan», som nu i dagarna pågått i Klara folkskola vid Vasagatan? Där har säkert varit tillfälle få goda råd och uppslag. Eljes är väl bäst ni i en dylik angelägenhet vänder eder till en fackman.

Nr 207. Här beskrifning på goda mandelkubbar:

1) 319 gr. sötmandel, 60 gr. bitter d.o., den förra hackas fint, den senare males, här till blandas 425 gr. strösocker, 2 hela ägg, 6 gulor, 319 gr. mjöl. Formas till små stänger, doppas i groft socker och läggas på smord plåt.

2) 420 gr. rifven sötmandel, 70 gr. bitter d.o., 420 gr. fint socker, 7 äggulor, 1 hvita, sist 6—7 msk. mjöl. Trillas i groft socker och kamel.

3) Vanliga mandelkubbar: 213 gr. strösocker, 4 äggulor 1½ vispad hvita, 106 gr. rifven sötmandel, några bittra, 213 gr. mjöl, 1 tsk. Ahlgrens äggpulver. Utbakas och gräddas gemast. — Holländare: 213 gr. tvättadt och rördt smör, 213 gr. mandel, 213 gr. socker, 2 hela ägg, 213 gr. mjöl. Utkafas tunnt som en slant, lägges i små släta pastejformar. Fylles med sylt eller äppelmos, ett kors af degen lägges öfver. Gräddas i god värme. — Fina cakes af rågmjöl: 1 ägg vispas väl med 3 del. grädde; 150 gr. smält smör, 1 msk. kummin, 500 gr. rågmjöl, 1 msk. socker. Degen arbetas väl, utkafas, uttages med matt (rundt eller ruta), naggas och gräddas ljusbruna i svag ugnsvärme. Idunvån.

Nr 208. »Gammal prenumerant» har säkert misstagit sig på Young-hourt som tror att man kan tillvarataga

och sälja Young-hourtbacillerna. Dessa äro nämligen lika små och lika omöjliga att se med blotta ögat som alla andra baciller. Young-hourtbacillerna framställas af en hvit svamp och af hvilken man kan köpa små bitar hvilka vid användandet växa. Om någon uppköper sådan svamp så skulle det då vara Hälsovännens affär i Stockholm (eller möjligen apoteken). Wille.

GLASÖGONEN.

(Forts.)

»Ja, har du ett råd, så fram med det!» sade hon hastigt.

»Det är rent barnsligt enkelt, men jag har intet annat att ge, och jag tror för resten att du intet annat behöfver heller. Jag vill bara be dig om ett: tänk på din egen ungdom... för trettiofem år sedan vid pass.»

Hon svarade ingenting alls, och han fortfor:

»Då fanns här i gården en flicka på tjugu år som hette Kersti. Vacker var hon, lifvad och glad var hon och öfver all beskrifning, värre nästan än Brita. Inte allvar för två styfver i hela människan! För alla de gånger mor hennes klagade öfver hennes lättinne och spädde illa åt den karl hvars öde det skulle bli att få henne till värdinna i sitt hus. Minns du den där Kerstitokan, du?»

Gumman log litet vemodigt.

»Åja, jag gör väl det — ibland.»
»Minns du den där gången du dansade tre nätter å rad på Sefast-Jonkes bröllop, utan att ta synbar skada däraf? Minns du, när du gick en hel mil i snö och oföre till en lekstuga borta i Lillängen? Minns du, när du klädde dig i karlkläder i julhelgen och höll på att skrämra mor din från vettet? Eller när du satte ett fullt vattenfat i dräng-Kalles säng en mörk höstkval?»

Han fortsatte ännu länge med detta syndaregister, inför hvilket den stackars gumman stod alldeles svarslös, emedan allt var bokstafvig sanning. Han slutade inte förrän Jöns kom in i sällskap med den djupt förlägna Brita.

Jöns gaf mor sin en hastig blick och föll i häpnad öfver hennes leende min och strålände ögon.

»Hvad är här fråga om?» utbrast han. »Hvad ha ni för roligt att tala om?»

Fredrikt rökte sin pipa och svarade lugnt och säfligt:

»Å, ingenting just. Jag sade åt mor din, att hon borde skaffa sig ett par glasögon, för jag tyckte hon började se så bortitok illa. Men det var misstag. Hon ser så bra som helst, både när det gäller gammalt och nytt. Hon behöfver inga glasögon. Inte på villkor! Slut.

BREFLÅDA

EXPEDITIONENS BREFLÅDA.

»Ung bildad dam», Landskrona p. r.! Insänd ytterligare 1:50 i postanvisning eller frimärken.

Hushålls- och Lifsmedelslotteriet

till förmån för

Nådhammarföreningens konvalescenthem

med ett vinstvärde af öfver 25,000 kr. 2,000 vinster.

Bland vinsterna märkas: 5 kompletta köksinredningar i värde från 1,500 kr. till 175 kr. Uppsättningar af konserverade grönsaker, kompotter, saft m. m. i värde från 600 kr. till 25 kr., marmelader, köttkonserver, husgeräds-o. linneuppsättningar, inkokningsapparater, torkugnar, marmeladkokare etc.

Lotter à 2 kr. förs. hos kollektörer i Stockholm samt sänd. till landsorten, efter rek. helst å brevkort, endast mot postförsk. (ej förskottslikvid) från Lotteriexpeditionen, Regeringsg. 19—21, Stockholm, kl. 11—3.

Andra delen av

MARIE GORELLIS

nya, intressanta roman

INNOCENT

IDEAL OCH VERKLIGHET.

Bem. övers. av Emilie Kullman

Pris 2.75

har nu utkommit.

Fr. Skoglunds förlag.

Ett svar till

Bakdantaren i »J'accuse».

återfinnes i

Prof. TH. SCHIEMANN:

Världskrigets förspel.

Är

af så mycket större intresse som förf. haft tillgång till den diplomatiska korrespondensen och hitills hemlighållna, af tyska agenter uppsnappade aktstycken. Pris 1 kr.

Lars Hökerberg.

»Följderna af denna bok måste bli fruktansvärda — välsignelserika och fruktansvärda på samma gång.»
van Eeden.

J'ACCUSE

av

EN TYSK.

Nu utkommen på svenska.
— Finns i alla boklädor. —

1:sta svenska uppl. förutbest.

Såld i skilda länder i
121,000 ex. på 5 månader.

Pris 3:50.

TIDENS FÖRLAG.

EUCALYPTUS OLJA

äktast endast med vidstående märke en Papegoja erkännes och rekommenderas af de förnämsta vetenskapliga auktoriteter som ett utmärkt yttre medel mot

Reumatism, Gikt, Kylskador, Astma, Bronchitis, Kikhosta, Influensa, Leverlidande

m. fl. smärtsamma åkommor, där ett stimulerande medel erfordras. Dess verkan är alltid snabb och säker och den förfelar aldrig att lindra smärtorna.

Obs.! Vid svåra fall af kronisk reumatism har denna olja visat sig vara till ovärderlig nytta.

Erhålles i flaskor à 1:50 med fullständig bruksanvisning hos alla färghandlare samt från importören

CHARLES WEYDE'S DROGAFFÄR, NORRKÖPING.

5,000 kr. Högsta vinstvärde i Norrlandslotteriets 4:de Dragning den 6 December.

1.125 vinster värda kr. 42,605

Öfver 60 vinster fr. 5,000—100 kr.

Lägsta vinstvärde 15 kr.!

Bland vinsterna märkas:

Möblemang till 3 rum och kök jämte

fullständig silveruppsättning kr. 5,000

Motorbåt, större , 1,500

Motorbåt, mindre , 650

Empiremöbel, förgylld Kr. 1,000

Kaffeservis o. 9¹/₂ dss. matsilver .., 1,000

Sofrumsmöbel, björk , 1,000

Promenadpäl..... , 700

Kaffeservis, silver , 500

Ryamatta , 300

Orgel , 300

Velocipeder, guldur, dyrbara väfnader m. m.

Lott å kr. 3:50, omsättningslott å kr. 3:25 från Lotteriets Exp., Hernösand.

Doktor Bjerkes Ögonklinik
LINKÖPING.
Gymnastikdirektörsexamen
aflygges efter 2-årig kurs af kvinnliga elever vid
Sydsvenska Gymnastik-Institutet.
Ny kurs börjar den 14 sept.
* Prospekt gen. **Kapten J. Thulin, LUND.**

Doktor A. Kjellbergs
kurs i massage och sjukgymnastik.
Begär prospekt! Stockholm.
Mästernamnelsgatan 70.

Med. Dr. E. Kleens
(ett-åriga) kurs i Massage och Sjukgymnastik (för damer) börjar den 1 okt. kl. 10 f. m. Nr 37 Mästernamnelsgatan, 2 tr. upp. Prospekt begäres städe under adress **Engelbrektsgratan 43 B, II.**

Kurs i Massage och Sjukgymnastik
STOCKHOLMS
MASSAGE- & GYMNASTIK-INSTITUT
Biblioteksgatan 28
Begär prospekt.

Mélanogéne,
Dioquemare — färgar hår, skägg och ögonbryn — håller färgen i månader.
Pris kr. 5.— + porto. Försändes disk.
Franska Parfymmagasinet,
Hoflev., 21 Drottninggatan 21, Sthlm.

OATINE,
denna kraftiga, snöhvita naturprodukt, framställd af ren hafre, uppriskar huden och åstadkommer i förening med solens värme den så eftertraktade klara, friska engelska teinten. Äkta **Oatine-Creme** i vit burk med grönt lock: pris 1.50; 4-dubbelt inneh. 3.—. **Oatine-Snow:** 1.50 Finnes öfverallt samt hos A. W. Nording, Biblioteksg. 11, Birgerjarlsgat. 16 o. Drottninggatan 68, Stockholm.

Mot grått hår!
Härmed meddelas att det utmärkta och så mycket efterfrågade härvatt-
net mot grått hår, som förhindrar
hårafall och fullständigt
borttager mjäll, och som i
öfver 40 års tid förts i Fanny Gelin's
Parfymmagasin, Malmstorgsgatan 5,
Sthlm, numera fås under adr. Firma
Fanny Gelin, Norrviken. Rikstet.
Norrviken 14. Pris 5:50 fraktfritt.

Afmagringstvål,
— absolut verkande — oskadlig. —
Pris kr. 4.50 + porto. Försändes disk.
Franska Parfymmagasinet,
Hofleverantör,
21 Drottninggatan 21.

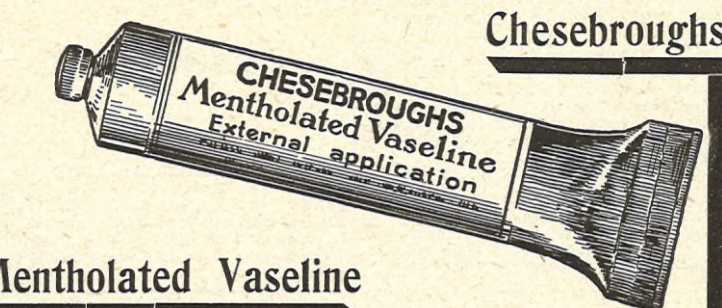
VÅRDA HÅRET
om det är sjukt eller friskt, och använd
ZIWERTZ' EXTRAIT VEGETAL.
Bästa hårkonserveringsmedel. Finnes till salu
hos frisörer och i parfymaffärer samt hos
Kungl. Hofleverantör,
ZIWERTZ' EFR., GÖTEBORG.
Återförsäljare rabatt.

Nehej!!
Det skulle vara
M.ZADIG'S
Tvåtpulver
med violdoft
sa' Mamma!

Damer! Vårda Eder hud!
Genom att hvarje afton massera händer och ansikte med **Skin-Food** erhåller Ni en frisk och ungdomlig hy. Finnes hos samtliga parfym- och drogaffärer.

Elsa Philips Husmodersskola,
Stockholm, Karlavägen 25 (f. d. 1 A),
börjar sin 16:de termin för bildade unga flickor den 27 jan. 1916. Undervisning i enklare och finare matlagning, bakning, konservering och inläggningar af bär, frukt, grönsaker och kött; vegetarisk matlagning, sjukmatlagning, uppköp, födoämneslära, hushållets ekonomi m. m. Olika kurser. Examinerade lärarinnor. Förbereder inträde till lärarinnekurser i hushålls ekonomi. Prospekt, ref. och närmare upplysning på begäran
ELSA PHILIP, Stockholm.
Karlavägen 25. Tel. Östern. 1810.

Chesebroughs Mentholated Vaseline
Om Ni fått
en grundlig förkylning med snufva och hufvudvärk, så köp en tub
Chesebroughs Mentholated Vaseline
Gnid sedan in panna, tinningar och näsa med det samma, och Ni skall utan tvivel finna, hvilket behagligt och osvikligt botemedel det är.
Säljes endast i tuber å 50 öre och 1 kr.
OBS! »Chesebroughs Vaseline» är den enda äkta Vaselin som finnes, hvarför noga torde tillses, att den köpta Varan bär namnet:
Chesebrough Mfg. Co. (Cons'd) New York.

Utmärkta organ
för
annonsering i landsorten
äro följande tidningar:

- Arvika:** Arvika Tidning.
- Avesta:** Avesta-Posten.
- Borlänge:** Borlänge Tidning.
- Borås:** Borås Tidning.
- Eksjö:** Eksjö-Tidningen.
- Engelholm:** Engelholms Tidning.
- Eskilstuna:** Eskilstuna-Kuriren.
- Eslöf:** Skåningen Eslöfs Tidning.
- Falkenberg:** Falkenbergs-Posten.
- Falun:** Falu-Kuriren.
- Gefle:** Gefle-Posten.
- Halmstad:** Hallandsposten.
- Hedemora:** Södra Dalarnes Tidning.
- Hudiksvall:** Hudiksvallsposten.
- Hälsingborg:** Hälsingborgs Dagblad.
- Härnösand:** Härnösands-Posten.
- Höganäs:** Höganäs Tidning.
- Hörby:** Mellersta Skåne.
- Jönköping:** Smålands Allehanda.
- Kalmar:** Barometern.
- Karlskrona:** Karlskrona-Tidningen.
- Karlstad:** Karlstads-Tidningen.
- Kristinehamn:** Ansgariiposten.
- Laholm:** Sydhalland.
- Landskrona:** Landskrona-Posten.
- Linköping:** Östgöta Correspondenten.
- Luleå:** Norrbottens-Kuriren.
- Malmö:** Skånska Aftonbladet.
- Mora:** Mora Tidning.
- Norrköping:** Östergötlands Dagblad.
- Nyköping:** Södermanlands Nyheter.
- Nässjö:** Nässjö-Tidningen.
- Oskarshamn:** Oskarshamns Tidningen.
- Piteå:** Norrbottens Allehanda.
- Skellefteå:** Skelleftebladet.
- Sköfde:** Skaraborgs Läns Annonssblad.
- Sollefteå:** Sollefteå-Bladet.
- Sundsvall:** Sundsvalls-Posten.
- Söderhamn:** Helsingen.
- Södertälje:** Södertälje Tidning.
- Trelleborg:** Trelleborgs Allehanda.
- Uddevalla:** Bohusläningen.
- Umeå:** Västerbottens-Kuriren.
- Uppsala:** Tidningen Uppsala.
- Visby:** Gotlänningen.
- Vänersborg:** Elfsås Läns Annonssblad.
- Västervik:** Västerviks Veckoblad.
- Västerås:** Westmanlands Allehanda.
- Växiö:** Smålandsposten.
- Ystad:** Södra Skåne.
- Örebro:** Örebro Dagblad.
- Örnsköldsvik:** Örnsköldsviks-Posten.
- Östersund:** Jämtlands Tidning.
- Östhammar:** Östhammars Tidning.

”På säker grund byggas solida bus — en väl placerad annonsering förfelar icke målet”.
Idun som är jämnt spridd öfver hela landet ställer gärna sin erfarenhet till Eder tjänst.

NYA WERMLANDS-TIDNINGEN
Grundt. 1850 Karlstad Grundt. 1850
är Vermlands största och äldsta tidning.

Kyrkskrudar.
Beställningar emottagas och utföras sakkunnigt. Gamla skrudar restaureras. Mönsterritningar och kopiering utföras. Förstklassigt arbete. Moderata priser.
TEXTILAFFÄREN, ARKADEN 37, Göteborg.

Turkiska badet,
i Malmstorgsbadet är öppet hvarje torsdag för damer. Yppersta medel för bibehållandet af smärt figur och fin hy. Badet är angenämast, om man är flera i sällskap. Pris kr. 1.50.

förlänar sammelsmjuk, smidig och vacker hy, gör hals och händer vita och mjuka.
Parfumeri FLORA, GEFLE.

MUSIK-INSTRUMENT
Endast prima och väl justerade: Gitarrer, mandoliner, gitarrmandoliner, gitarlutor, violiner, violonceller, citror, konsertinor, dragspel, flöjter, klarinetter, mässingsinstrument, sextetter af förstklassig böhmisk tillverkning, svensk modell, till 325 och 450 kr. sextett pr extra kontant, trummor, fodral, strängar och öfriga tillbehör. Triumphoner (talapparater) och ljudskivor med frälsningsarméstycken. Orglar och pianon från främsta fabriker. Hög rabatt vid extra kontant köp af orglar och pianon.
Frälsningsarméns berömda TEER och KAKAO
Frälsningsarméns utmärkta tekniska fabriker
DENTOL, förstklassigt antiseptiskt munvatten och dito tandpasta.
ARMÉ-TVÅL, antiseptisk toalettvål.
VIOLA IDEAL, finaste toalettvål.
SKOKRÄM, terpenfripulver och
PUTSKRÄM. Bästa rengöringsmedel för metaller.
Erhållas vid eller genom hvarje Frälsningsarmémå, hos många hrr handlande eller direkt från Frälsningsarméns Handelsdepartement, Östermalmsgatan 24 o. 26, Stockholm 5. Telefoner Riks 8581 Allm. 6372
Filial: S. Allégat. 9, Göteborg. Rikst. 7376.
Rikt illustrerad varukatalog, innehållande fullständiga varu- o. prisuppgifter, sändes på begäran gratis och franko.

Torshalls kvinnliga trädgårdsskola, Leksand.
9:de kursen den 1 apr.—31 okt. 1916. Ett par stipendier utdelas. Prospekt och ref. på begäran.
Lilje Landgren. Märta Philip.

Å QVILLS Herrgård,
bel. i naturskön trakt i Småland, mottagas bildade flickor, som under skicklig, exam. lärarinnas ledning önska öfva sig i hushållet o. hemmets skötsel.
Kurs från d. 1 dec. 1915 till d. 1 juni 1916. (I dec. s. k. "julstök"). Förfrågan besvaras af fru E. von Kothen, Nobynäs, Frinnaryd. Riks 5.

Filip Holmqvists Handelsinstitut
N. Allég. 7, 1 & 2 tr., Göteborg.
Grund. 1885. Rt. 2127 & 9160. Främsta och största enskilda handelsläroverk i landets främsta handelsstad. Egen läroverksbyggnad.

31:sta läsåret. Vårterminen börjar den 14 jan. 1916. 20 akademiskt och praktiskt utbildade lärare.
Års- och terminskurser.
Utförlig bankkurs med öfningar i alla bankgöromål.
Platsförmedlingsafdelning med vidsträckt förbindelser.
Begär vårt 40 sid. illustr. prospekt.

Nobynäs Hushållsskola.
Vårtermin från 20 jan.—20 maj 1916.
Bildade flickor mottagas å Nobynäs Herrgård, bel. på Småländska höglandet i härlig trakt.
Hushålls- slöjd- och språk-undervisning. Examinerade skickliga lärarinnor. **Godt hem.** Förest.: **Fru E. von Kothen, Nobynäs, Frinnaryd.** Rt 5.

JACOBSONS AFFÄR
HANDARBETEN, TAPISSERI M. M.
24 B GREVTUREG. VID TATTERSALL.

Ideal.
17 Smålandsgatan (Butiken).
Specialateljé för
Hålsömnad - Piquering
Plissering - Gouffering
Knappar (alla storlekar och former).
Knapphål (maskin)
Till landsorten mot postförskott.

Tvätt!
Tvättning och mangling af privatkläder utföres på ett i allo förstklassigt sätt i **Mälardalens Tvätt- & Strykinrättning** till ett pris af **33 öre** pr kg. för tvättposter öfverstigande 10 kg. Afgiftsfri afhämtning och hemsändning.
Allm. 93 44. Riks 38 15.

BRUNKEBERGS TEATERN
Alltid veckans bästa nyheter!
Idun utgifves denna vecka i A och B.